ANT

Haftalık Dergi • 13 Ağustos 1968 • Sayı: 85 • 125 Kuruş

Che ve Castro'nun hocası yazıyor

GERİLLA NEDİR

HAFTANIN NOTLARI

TİP kongreleri

Hatırlanacağı üzere seçimlerden önce AP'liler düzmece bildiriler hazırlayarak bazı zorba ve sarhoşları sokağa döküp TİP toplantısına saldırmışlardı. *Ancak, bu saldırıların, emekçi* halkı sindirmek şöyle dursun, her geçen gün biraz daha güçlü olarak kendi öz partisinin saflarında toplanmasına yardım ettiği görülmektedir. Nitekim, son mahalli seçimlerde Fatsa'da AP'nin oyu düşerken *TİP'in oyu büyük oranda* artmıştır. Önceki hafta yapılan Fatsa TİP İlçe Kongresi de bu bilinçlenişin yeni bir örneğini vermiştir. Kongre yapacak salon verilmeyen TİP'liler, köylülerin de iştirakiyle toplantılarını henüz inşaat *halinde bulunan bir binanın* zemin katında taş, tuğla ve kütükler üzerinde oturarak yapmışlardır. Resimde, kütükler üzerinde TİP Kongresi'ni izleyen köylüler görülmektedir. TİP'in ilçe kongreleri Türkiye'nin her yanında yapılmakta olup il *kongreleri* de tamamlandıktan sonra önümüzdeki ekim ayında büyük kongreye gidilecektir.

4 ağustos

Ağalara imtiyaz

■ **Toprak ağalarının savunuculuğunu yapan Türkiye Ziraat Odaları Birliği tarafından geçen hafta Maliye Bakanlığı'na verilen bir raporda, tarım gelir vergisi sisteminin değiştirilmesi istenmiştir. Rapor üzerine Maliye Bakanlığı'nda açılan görüşmelerde Oda Başkanı Ağa Fahri Tanman, uygulanan tarım gelir vergisinin üreticiyi tedirgin ettiğini, üretimin artmasını engellediğini, vergi tesbitinde âdil davranılmadığını öne sürmüş ve bu görüşler hükümet yetkililerince olumlu karşılanmıştır. Tarım reformu yapacağız diye toprak reformunu inkâr eden Demirel İktidarı, AP Büyük Kurultayı arifesinde toprak ağalarının yaptığı bu şantaja «evet» diyerek yakında tarım gelir vergisi sistemini ağalar lehine değiştiren kanun tasarısını parlamentoya verecektir.**

Kızılay'da skandal!

■ Kızılay Yönetim Kurulu'nun son toplantısında 100. yıl dolayısıyla yapılan usulsüz harcamalar yüzünden çıkan tartışma sonucunda iki üye istifa etmiş ve Nermin Arpacıoğlu genel sekreterlik görevinden ayrılmıştır. Kızılay Yönetim Kurulu'ndan yeni istifalar beklenirken, Genel Başkan Rıza Çerçel ile ilgili bazı yeni iddialar ortaya atılmıştır. İddialara göre, Çerçel, Batı Almanya'ya gittiği takdirde polis tarafından yakalanarak yargıç huzuruna çıkarılacaktır. 27 Mayıs Devrimi sırasında yurt dışında bulunan ve bir süre Batı Almanya'da kalan Çerçel'in aranma sebebiyle ilgili ellerinde bazı dokümanlar bulunduğunu bildiren bazı Kızılay yetkilileri, gerektiğinde bunları açıklayacaklarını söylemektedirler.

Gençlik direniyor

■ **Dünyanın her yerinde olduğu gibi Brezilya'da da gençlerin faşist yönetime karşı direnişini organize eden öğrenci lideri Palmeira tutuklanmış, bu yüzden Rio de Janeiro'da öğrencilerle polisler arasında şiddetli çatışmalar olmuştur' Diktatörlük ve emperyalizm aleyhtarı sloganlar kullanan öğrencilerden 10'u polis tarafından yakalanmıştır.**

Yeni fikir kulübü

■ *İzmir'de Karşıyaka'lı yüksek* öğrenim gençliği, sosyalist fikirleri yaymak üzere «Karşıyaka Fikir Kulübü» nü kurmuşlardır. Aydın Altıntaş'ın başkanlığında Hamit Kanarya, Ramazan Akyurtlaklı, Sami Çolduroğlu ve Selman Zülal'dan kurulan Karşıyaka Kulübü, Karşıyaka'lı sosyalist gençleri bir araya toplayacaktır.

TEB kongresi

■ **Türkiye Edebiyatçılar Birliği'nin yıllık kongresi yapılmış ve başkanlığa arkadaşımız Yaşar Kemal, ikinci başkanlığa Metin Eloğlu, sekreterliğe Celalettin Çetin, üyeliklere de Adnan Özyalçıner, Can Yücel, Şükran Kurdakul Leyla Erbil ve Ferit Edgü seçilmişlerdir.**

5 ağustos

Serbest bırakıldılar

■ Derby Lastik Fabrikası'ndaki işgal olayı ile ilgili olarak tutuklanan dokuz işçinin Bakırköy 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşmaları sonunda tahliyelerine karar verilmiştir. 6 aydan 5 yıla kadar hapis talebiyle yargılanan işçilerin duruşmasını izleyen Lastik İş Sendikası Başkanı ve TİP Milletvekili Rıza **Kuas** bir bildiri yayınlayarak «1600 işçinin yaptığı ve katıldığı Derby Olayları dolayısıyla dokuz arkadaşımız tutuklanmıştır ve yargılanmaktadır. Ortada bir suç ve suçlu olması gerekirse, bu, bütün Derby işçilerini kapsamaktadır. Oysa bütün Derby işçileri, haklarında en küçük bir kovuşturma açılmaksızın işyerlerinde çalışmaktadır. O halde ortada ne suç, ne de suçlu vardır» demiştir.

Mimarların raporu

■ **Mimarlar Odası İstanbul Şubesi, yeni belediye başkanı Fahri Atabey'e, İstanbul'un tabii güzelliğine yaraşır bir şehirleşme ve imar anlayışına kavuşmasını sağlamak amacıyla *geniş bir rapor vermiştir*. Raporda, şehir planlamasıyla ilgili meseleleri görüşmek üzere bilimsel danışma kurulu kurulması, imar uygulamalarıyla ilgili kararlar olacak ve yorumlar yapacak koordinasyon kurulunda da *ilgili meslek odaları ile teknokratların* temsilcilerinin yer alması istenmektedir.**

İkili anlaşma

■ Amerika ile ikili anlaşmalardan bir kısmının feshedileceği söylenirken Demirel Hükümeti, ABD ile yeni bir ikili anlaşma imzalanmıştır. Resmi Gazete'de yayınlanan «Amerika ile hükümetimiz arasında özel nükleer madde kira temdit mukavelesi», Amerika'nın mutemed adamı *Demirel'in giderayak* emperyalizme yeni imtiyazlar vermekte olduğunu göstermektedir.

6 ağustos

Protesto edildi

■ **TÖS ve TÖDMF Başkanı Fakir Baykurt, bir demeç vererek Evrensel Barış Şenliği'nin bu yıl yasaklanmasını olumsuz bir davranış olarak nitelemiş ve «Evrensel barış şenliği dolayısıyla çağırılan kimseler şayet yurdumuza gelselerdi, ancak şeref getirirlerdi. Ve bu bozuk işleyen turizm politikamızdan daha büyük *yankılar* uyandırırdı. Amerikan Deniz Filosu'nu Dolmabahçe sularına kadar sokarken sadece sanat, kültür ve barış amacıyla gelecek konuklara kapılarımızı kapatmak, yetkililerin millete hüzün veren dar görüşlü *bir eylemdir.» Türk Edebi*yatçılar Birliği de bir bildiri ile olayı protesto etmiştir.**

Aybar'ın cevabı

■ AP Temsilciler Meclisi'ndeki konuşmasında bütün muhalefeti ve özellikle sosyalistleri suçlayan Demirel'e, TİP Merkez Yürütme Kurulu'nun kapanış konuşmasını yaparken cevap veren TİP Genel Başkanı Aybar, «Ekonomide ve politikada dar boğazlara sürüklenmekteyiz. Devlete sahte fatura çıkarmış olan Amerikan şirketi komisyoncuları iş başına geleli beri anayasaya saygısızlık artmış, devlet ekonomisi buhrana itelenirken haramzadeler takımına yeni servet ve suiistimal imkânları sağlanmıştır.» demiştir. Aybar, bu haramzadelerin mukaddesattan petrole kadar her şeyimize el attığını, gerçekleri duyuranlara karşı iftira kampanyası açtırıp halkın dini inanışlarını sömüren bir takım sahte mukaddesatçı ve milliyetçiye taşlı sopalı saldırılar yaptırdığını söylemiş, Başbakan'ın kardeşlik, demokrasi ve hukuk devletinden söz ederken bugünkü düzeni korumayı amaçladığını, bu düzeni değiştirmek isteyenleri de komünist, anarşist, gafil olarak niteleyip kabadayıları saldırtma tehditleri savurduğunu belirtmiştir.

7 ağustos

İdris Küçükomer

■ **İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi İdris Küçükömer'in profesörlük kararının, Danıştay'ın ısrarına rağmen Senato tarafından onaylanmaması üzerine İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyeleri Sendikası bir bildiri yayınlayarak Senatoyu protesto etmiştir. Bildiride «Üniversite Senatosu, bu kararı ile yalnız yetkisini saptırmakla ve fakülte özerkliğini çiğnemekle kalmamış, aynızamanda anayasa ve hukuk düzenimizi zedeleyerek meşruluk dışına düşürmüştür. Bu nedenle sendikamız, İstanbul Üniversitesi Senatosu'nun bu işlem ve davranışını kamuoyu önünde protesto eder ve kendi üyelerinin hak ve kanun yollarından arayacağını açıklar» denilmektedir. Öğrenildiğine göre, Küçükömer'in profesörlüğü için Senato'da yedi kişi lehte, yedi kişi aleyhte oy kullanmış, sekiz kişi ise çekimser kalmıştır.**

Vurgunu önledi

■ Sosyalist bir partinin mahalli meclislerde söz sahibi olmasının ilk olumlu sonucu görülmüş ve İstanbul Belediyesi'ne ait arsaların kişiyi zengin etmek için yok pahasına satılması Grup Başkanı Can Açıkgöz tarafından önlenmiştir. Sarıyer'de Boğaz Köprüsü çevre yolu üzerinde bulunan 7.284 metrekarelik belediye arsasının 7 Lira gibi düşük bir fiyatla satılmasının önlenmesi için Açıkgöz'ün verdiği önerge Belediye Meclisi'nde kabul edilmiştir. Ayrıca, şimdiye kadar yapılan bütün arsa satışlarının da gözden geçirilmesine karar verilmiştir.

Barış yürüyüşü

■ **Hiroşima'ya atom bombası atılışının 23. yıldönümünde New York'ta bir gösteri düzenlenmiştir. «Barıştan yana insanlar» adı altında yürüyüş yapan savaş aleyhtarları, *Manhattan'dan yola çık*tıktan sonra Castro aleyhtarı Küba'lı mültecilerin saldırısına uğramışlardır.**

Fındık üreticisi protesto ediyor

Hükümetin çıkarcıları gözeten fındık politikası ve tesbit edilen fındık fiyatlarının yetersizliği karşısında Karadeniz bölgesinde üreticiler protesto gösterilerine girişmişlerdir. Bulancak'ta köylüler ellerinde «Demirel ses ver», «Krediyi tefeciye değil halka ver», «âdil bir düzen istiyoruz», «Bir kilo fındıktan 3 Lira kazanıyorlar», «Marabacılığa paydos» yazılı dövizler olduğu halde bir araya gelerek hükümeti protesto etmişlerdir. Fatsa'da aynı şekilde bir miting yapılmıştır. Köylüler taban fiyatın 5 Lira değil, en az 7 Lira olmasını istemektedirler.

8 ağustos

Toda Raba dâvası

■ Ünlü yazar Kazancakis'in Toda Raba adlı romanının toplatılmasından sonra eseri dilimize çeviren Ahmet Angın hakkında açılan dâvanın duruşmasına 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam edilmiştir. Bu celsede Angın'ın avukatı Faik Muzaffer Amaç, mahkemeye 14 sayfalık bir layiha sunarak, 141 ve 142. maddelerin «anayasaya aykırılık» gerekçesiyle yeniden Anayasa Mahkemesi'nce görüşülmesini istemiştir. Savcının muhalefetine rağmen, mahkeme, talebi incelemeğe karar vermiştir. Mahkeme karar verdiği takdirde, Anayasa Mahkemesi 141 ve 142. maddelerin anayasaya uygun olup olmadığını yeniden görüşmek zorunda kalacaktır. Bu takdirde ilgi çekici nokta, geçen defa bu maddelerin anayasaya uygun olduğuna karar verenlerden çoğunun Anayasa Mahkemesi'nden ayrılmış olmalarına karşılık, maddeleri anayasaya aykırı bulanların halen bu görevde olmalarıdır.

Nixon seçildi

■ Amerika'da cumhurbaşkanı seçimi için Cumhuriyetçi Parti Kurultayı eski başkan yardımcılarından Richard Nixon'ı aday göstermiştir. Geçen seçimlerde liberal Kennedy'ye karşı aşırı ırkçı ve faşist Barry Goldwater'i destekleyen ve Amerikan süper-kapitalistlerinin ücretli uşağı olan Richard Nixon'ın adaylığının kesinleşmesi, Amerika'nın *çıkmaz yolda ilerlemeğe* devam edeceğini göstermektedir.

9 ağustos

Tunç'un oyunu

■ Türk İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Tarım Sanayi İşçileri Sendikası Erzurum Şube Kongresi'nde yaptığı konuşmada «Doğu geri bırakılmıştır. Doğuda uygarlık yoktur. Toprak ağaları vardır» gibi *parlak sözlerle Doğu'nun* çilekeş emekçilerini avlamağa kalkışmıştır. Yıllardır «partiler üstü politika» teranelerini dinleyen Doğu emekçilerinin bu konuşmadan ne derece etkilendiğini bilemeyiz ama, herhalde Bay Tunç aradığını hiç olmazsa o yörede bulamayacaktır. Doğu emekçileri, bu tür konuşmaların yaralarına merhem olmadığını bilmektedirler.

S. Divitçioğlu

■ İstanbul Üniversitesi Senatosu, İdris Küçükömer'den sonra, İktisat Fakültesi öğretim üyelerinden Doç. Sencer Divitçioğlu'nun *da profesörlüğe* yükseltilmesini ikinci defa reddetmiştir. Bilindiği gibi Divitçioğlu'nun profesörlüğe hak kazandığı İktisat Fakültesi Profesörler Kurulu'nca kararlaştırılmış, ancak onaylanmak üzere Senato'ya gönderilen karar buradan geçmemiştir. Bunun üzerine Divitçioğlu da Danıştay'da bu haksız işlemi bozmak için dava açmış ve Danıştay, Üniversite Senatosu'nun profesörlük kararını onaylamak zorunda olduğuna karar vermişti. Danıştay'ın bu emredici kararına rağmen Senato'nun gösterdiği kanunsuz direniş büyük tepki yaratmış ve *FKF* İstanbul Sekreterliği bir protesto bildirisi yayınlamıştır.

10 ağustos

Ekonomik üs

■ Serbest liman ve bölge kurulması ile ilgili olarak meclise intikal etmiş bulunan kanun tasarısında öncelikle İskenderun'un serbest liman olması öngörülmüştür. Bu arada ilgili bakanlıklarla Odalar *Birliği temsilcilerinden* meydana getirilecek heyet de, diğer limanların durumunu inceleyecektir. Ticaret Bakanı Ahmet Türkel de, birden çok bölgenin serbest liman ve bölge olarak seçilmesinin mümkün olabileceğini söylemiştir. Tasarı kanunlaştığı takdirde, serbest bölge ilan edilen şehirdeki müesseselerden sadece gelir ve kurumlar vergisi alınacak, buna karşılık diğer vergiler alınmayacaktır. Böylece Türkiye'de askeri üslerden sonra bir de «ekonomik üs» ler kurulmuş olacaktır.

Ekmeğe zam!

■ Fırıncıların ekmek fiyatlarının artırılmasında ısrar etmeleri üzerine İstanbul Belediye Başkanı Fahri Atabey, halkın gözünü boyamak için fiyat artırımı yerine halen 70 Kuruş'a satılmakta olan 620 Gram'lık ekmeğin gramajının 580 Gram'a indirileceğini söylemiştir. Oysa, Cumhuriyet Gazetesi'nin tesbit ettiğine göre, esasen 70 kuruşluk ekmek 50-70 *Gram* noksan satılarak halka 5-7 kuruşluk kazık atılmaktadır. Atabey'in zam talebini dolaylı olarak kabul etmesi üzerine TİP Grubu adına Necla Fertan başkandan «380 fırıncıyı zengin etmek için mi ekmeğe zam yapılacağını» sormuştur.

YAKOVAS

GÜÇ BİRLİĞİ

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Dinle, Süleyman Bey

Bir ülkede politik mücadele «kabadayılık gösterisi» haline döküldü mü, orada ne yasadan, ne anayasadan ne de huzur ve sükûndan söz etmek mümkün değildir. Ve hele bir ülkenin en sorumlu mevkide bulunan adamı kalkar da, «Kendisini kabadayı sananlar şunu hiçbir zaman akıllarından çıkarmasınlar ki, bu milletin sinesinde onlardan çok daha kabadayılar vardır...» diyerek bir Tophane kabadayısı edasıyla posta koymağa yeltenirse... İşte, Morisson Şirketi'nin Amerika'dan ücretli Türkiye komisyoncusu Süleyman nam kişi, Türk politika hayatında «kabadayılık» dönemini açan adam olarak tarih sahnesine çıkmıştır. Ne garip tecellidir ki, Türkiye tarihinde bir başka Süleyman «Kanuni» lâkabıyla anılırken, ileride tarihçiler bu ikinci Süleyman'dan herhalde «Külhani» diye söz etmek zorunda kalacaklardır. Külhani Süleyman, şanına lâyık olabilmek için, «sinei millet»te yatan kabadayı tayfasını şimdiden harekete geçirmiştir. Belediye meclisini basanlar, il il, ilçe ilçe esnaf komiteleri kuranlar, «sabah namazı» adı altında «cihad» hazırlayanlar, hiçbir yerde dikiş tutturamamış zorba takımını toplum polisi kisvesine sokarak gençleri kırdırmak için komando taliminden geçirenler, hep bu Külhani Süleyman'ın kabadayılarıdır!

Madem ki bizzat iktidarın başı tarafından bu ülkede *zorbalığa cevaz verilmiş, devrimci güçlere* karşı kabadayılar seferber edilmiştir, o takdirde Süleyman Bey'e bizim de söyleyecek bir çift sözümüz olacaktır... Külhani Süleyman, her şeyden önce, o omuzlarının üzerinde bir türlü dik tutamadığı kocaman kafasına şunu iyice yerleştirmelidir ki, kabadayılık, aklına eseni ve işine *geleni zorbalıkla gerçekleştirmek isteyenlerin harcı*dır. Oysa, anti-emperyalist, devrimci nitelikte ve sosyalizme açık bir anayasanın egemen bulunduğu Türkiye gibi bir ülkede devrimci güçlerin zorbalığa, kabadayılığa zerre kadar ihtiyaçları yoktur. Bunun içindir ki, Türkiye sosyalistleri, parlamenter yoldan iktidara yürümeyi *amaçlayan Türkiye İşçi Partisi'nin çevresinde bu ana*yasayı korumanın ve uygulatmanın demokratik mücadelesini vermektedirler. Buna karşılık, anayasaya, yasalara kimlerin saygısızlık gösterdiği, kimlerin yasa sınırlarını zorladığı, Anayasa Mahkemesi'nin, Yüksek Seçim Kurulu'nun, Danıştay'ın, Sayıştay'ın, Yargıtay'ın verdiği kararlarla *sabittir. Bu anayasa kuruluşlarının ardarda* suratına çarptığı hükümlerle şamar oğlanına döndüğü halde, hâlâ ıslah olmaz bir kabadayı edasıyla bu kuruluşlara ve devrimci güçlere meydan okuyan AP, artık açıkça anlaşılıyor ki, başka karanlık hesapların içindedir.

Ama dinle, Süleyman Bey, iyi dinle! Türkiye'nin anti-emperyalist, sosyalist ve devrimci güçleri, anayasa ve ona uygun yasalar yürürlükte kaldığı, anayasa kuruluşlarının sözü geçtiği sürece senin kabadayılık *gösterilerini, nesli tükenmek üzere olan bir yaratığın çö*küş halindeki hezeyanları olarak tahammülle ve hattâ acıma duygusu ile karşılayabilirler... Fakat, bu kabadayılık gösterilerinde ölçüyü kaçırırsan, ülkede anayasa egemenliğini ortadan kaldırmağa kalkışırsan, yasalar yerine sadece kaba kuvvet konuşmağa başlarsa, hiç şüphe*siz, 27 Mayıs Anayasası'nın tanıdığı* «direnme hakkı»nı kullanmak da bütün sosyalistlerin, anti-emperyalist ve devrimci güçlerin boynuna borç olacaktır. Geçti o devirler, Süleyman Bey, geçti... «Komünist» diye damgalayıp üç beş adamı zından köşelerine atmakla, sokakta adam dövdürmekle, aldatılmış kitleleri devrimcilerin üstüne sal*dırtmakla* fukara halkın omuzları üzerinde saltanat sürmek devri çoktan geçti. Eline taş ve odun tutuşturulmuş ümmetçiler mi, silahlandırılmış esnaf komiteleri mi, komando eğitiminden geçirilmiş polis kisveli zorbalar mı, karşımıza çıkan kim olursa olsun, günü geldiğinde, Türkiye sosyalistleri ve devrimcileri, halk düşmanlarına karşı *daha zorlu ve daha kahredici mücadele metodlarına* sahip olduklarını emperyalist ve komprador uşaklarına göstereceklerdir. Yasa ise yasa, kuvvet ise kuvvet... Seçmesi senden, Süleyman Bey!

DEMİREL'İN SONBAHAR HAZIRLIĞI !

BELEDİYE MECLİSİ'Nİ BASAN AP'LİLER
— Demirel'in devrimcilere karşı seferber ettiği kabadayılar! —

İktidarın kendi meşum emellerini gerçekleştirmek üzere Türkiye'de yarattığı anarşi havası geçen hafta, bizzat AP liderinin bütün demokratik güçlere kabadayılık taslayarak meydan okumasıyla daha da şiddetlenmiştir.

İstanbul'da ve Ankara'da iki sosyalist gencin şehit olmasıyla sonuçlanan polis saldırılarını bir takım âdi oyunlarla örtbas ederek **«yavuz hırsız evsahibini bastırır»** misali devrimci gençleri adliye koridorlarında ve hapishane köşelerinde süründüren İçişleri Bakanı Sükan, Konya'daki kanlı gerici ayaklanmasını da **«Ne yapalım... Tahrik edilmişler... Kabahat onları tahrik eden solculardadır»** anlamında demeçler vererek mazur göstermeğe kalkışırken, AP Lideri Demirel de Temsilciler Meclisi'nde, işgal ettiği mevkiin sorumluluğunu unutarak devrimcilere açıkça meydan okumuştur:

«Kendisini kabadayı sananlar şunu hiçbir zaman akıllarından çıkarmasınlar ki, bu milletin sinesinde onlardan çok daha kabadayılar vardır...»

Demirel'in bu sözleri etkisini göstermekte gecikmemiş ve iki gün sonra yüzlerce AP'li İstanbul Belediye Meclisi'ni basmıştır.

Yüksek Seçim Kurulu'nun AP oylarını iptal etmesi üzerine tamamen muhalefet temsilcilerinden kurulan İstanbul Belediye Meclisi'nin ilk toplantısını yaptığı sırada aralarında meclis üyeliklerini kaybetmiş AP'lilerin de bulunduğu bir zorba güruhu üzerinde, **«Hâkimiyet kayıtsız şartsız Yüksek Seçim Kurulunun mudur?»** yazılı siyah bir çelengi toplantı salonunun kapısına koyduktan sonra içeri girmişler ve Belediye Meclisi üyelerine, **«Reysiz gelen eşekler — millet sizden ne bekler»**, **«Oysuzlar - soysuzlar»**, **«İstifa»**, **«Seçim»**, **«Moskoflar»** diye bağırarak hakarette bulunmuşlardır. Hakaretlerine daha sonra, **«Reyimizle geldiniz, inin aşağı alçaklar»**, **«Moskof uşakları»**, **«Kalkın ulanlar»** şeklinde bağırarak devam eden AP'lilerin bu tecavüzleri karşısında salon birbirine girmiş, AP'lilerle CHP'liler arasında yumruklaşmalar olmuştur.

Amerikalıları protesto ettikleri için gece yarısı üniversite öğrencilerinin yurduna coplarla, taşlarla saldırarak kan döken, adam öldüren toplum polisleri, bu açık ve iğrenç tecavüz karşısında hiçbir müdahalede bulunmamışlar, **«Belediye Başkanı Belediye Sarayı'na girilmesi isteğinde bulunmadı»** gerekçesiyle saldırılara seyirci kalmışlardır.

Usulsüz seçildikleri için belediye meclisinden uzaklaştırılan AP'lilerin bu karara böylesine tepki göstermelerinin ve belediye sarayını basmalarının nedenini, baskın yapanlardan birinin avaz avaz bağırdığı şu cümlede bulmak mümkündür: **«Ulan, ben buraya seçilmek için 100 bin lira harcadım. Defolun!»**

Bir adam ayda 400-500 Lira aylıklı bir belediye meclisi üyeliği için neden 100 Bin Lira harcar? Bunun cevabını da, yine Belediye Meclisi'nde TİP Grup Başkanı Can Açıkgöz'ün bir müdahalesiyle önlenen bir satış muamelesinde bulmak mümkündür. Evet, yeni Boğaz Köprüsü çevre yolunun geçirileceği bölgelerdeki belediye arsalarının bedava denecek bir fiyatla satılması AP'lilerin eseridir. Kim bilir bugüne kadar belediye encümenlerinde ve meclislerinde AP'liler ne spekülasyon oyunları tezgâhlamışlar, millet malını nasıl yağma etmişlerdir? Bütün bunlar, önümüzdeki dönemde sosyalist üyelerin çalışmalarıyla birer birer meydana çıkacak ve bu meclis iş başında kaldığı sürece bu oyunlara bir daha imkân verilmeyecektir. İşte, AP'lilerin hırçınlığı ve zorbalığı bundandır, cüretlerini de devlete şişirme faturalar kesmekte usta olan Demirel'in kabadayılık taslamasından almaktadırlar.

Sonbahara hazırlık

Kasım ayında gençlik hareketlerinin yeniden başlama ihtimalinin kuvvetli olduğunu bilen Demirel, AP Temsilciler Meclisi'nin son toplantısında alınan kararlara uyarak şimdiden şiddet tedbirlerine hazırlanmaktadır. Nitekim, Ankara, İstanbul, İzmir, Trabzon, Gaziantep, Samsun, Diyarbakır, Adana gibi illerde polis kadroları süratle takviye edilmektedir. Öğrenci hareketlerinde hükümet bundan böyle hiçbir şekilde askerden yardım istemeyecektir. Olaylar sırasında askerlerin anlayışlı davranmaları ve çoğu zaman öğrencileri korumak için polisle çatışmaları, Demirel'i bu yola itmiştir.

27 Mayıs'tan önce toplu hareketleri şiddetle bastırmak için kurulmuş olan **«hazır kuvvet»**in yerine bugün toplum polisi bir **«SS»** kıtası gibi organize edilmektedir. Yakında Batı Almanya'dan ithal edilecek özel arazözlerle donatılacak olan toplum polisinin sayısı kasım ayına kadar bir misli artırılacak ve her toplum polisi özel komando, boks, cop kullanma kurslarından geçirilecektir.

Öteki polislerden ayrı olarak ayda 225 Lira ödenek alan toplum polislerinin son olaylardaki tutumu da gözden geçirilmiş, cop kullanmayan, pasif davranan ve taş yağmuru karşısında kaçanların 225 Lira'lık ödenekleri kesilerek karakollara tayinleri yapılmıştır.

Yeni Vatan cepheleri

Geçen hafta içinde radyoevleri gibi önemli yerleri koruyan Merkez Komutanlığı muhafızlarının yerine jandarmalar konulmuş, Amerikan üsleri bulunan illerdeki emniyet kadroları takviye edilmiştir.

Polisi tamamen iktidarın hizmetine sokmak amacıyla geçen hafta yayınlanan bir kararname ile emniyet teşkilatında büyük çapta tayinler ve değişiklikler yapılmıştır. Geçen yıllarda bir takım yolsuzluklar dolayısıyla Ankara ve İstanbul'dan alınarak başka illere sürülmüş bulunan bazı polis şefleri ve âmirleri, yeni kararnamelerle eski görevlerine getirilmişlerdir.

Bu arada, sokağa dökülen aldatılmış ümmetçi kitlelerinin camilerde kaba kuvvet halinde organize olmalarına da müsa-

Savcılar köleleştiriliyor !..

İstanbul Savcısı Nedim Demirel'in geçen sayımızdaki tekzibini gördünüz. Koskoca bir siyasi cinayeti, **«Vedat Demircioğlu'nun ölümü hadisesi ciddiyetle tahkik olunmaktadır»** diyerek geçiştirmek istemiştir. Bu siyasi cinayeti planlayan iktidarca desteklendiğine güvenerek, muhakkak ki olayı daha da örtbas etmek isteyecektir.

Tekzibinde **«İstanbul Savcılığı suçların takibinde faillerinin siyasi temayüllerine göre tefrik yapmamaktadır»** diyen Nedim Demirel, Akşam Gazetesi'nin 28.4.1966 tarihli sayısının 2. sayfasında yayınlanan bir tekzibinde de, aynı ağızla **«Adalet Bakanlığının emri ile hiçbir dâva açılmamıştır. Açılmış olan dâvaların sebep ve mesnetleri dosyalarındadır.»** iddiasını ortaya atmıştır. Oysa, bir yazımızın bir iktidar milletvekili tarafından AP meclis grubunda okunması üzerine, aynı yıl İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan 966/132 sayılı dâvanın dosyasında Adalet Bakanlığı'nın yazılı emri vardır ve bay savcı bunu görmezlikten gelmektedir... ANT'ın dâvalarından çoğu da, Adalet Bakanlığı'nın talimatı üzerine açılmıştır.

Örnekler çoğaltılabilir. Ama önemli olan, bu ülkede yürekli savcı ve yargıçların bulunmasıdır. İktidar, Anayasa ile bağımsızlık sağlanan, özerklik getirilen bütün kurum ve kuruluşlardan korktuğu gibi, bağımsız yargıçlardan, yürekli savcılardan da korkmaktadır. Çünkü, amacı doğrudan doğruya **«polis-devlet»** tir. **«dikensiz gül bahçesi»** nde çağ ve hukuk dışı tutumunu sürdürmektir. İşte bunun içindir ki, bağımsızlık sağlanan, özerklik getirilen kurum ve kuruluşlara küfürlerle saldırmakta, bunları baltalayacak, iktidar uşağı haline getirecek çareler aramaktadır.

Bugün bazı savcılar, teminatsız olmalarından yararlanılarak, bulunduğu yerden başka bir yere nakil tehdidi altında, telefonlarla, yazılı emirlerle iktidar uşağı haline getirilmişlerdir. Bu uşaklığı kabul etmeyenler, Anadolu'nun çeşitli mahrumiyet bölgeleri arasında mekik dokumak zorunda bırakılmakta, bu da gözlerini yıldırmazsa, Şiar Yalçın örneğinde olduğu gibi, işten elçektirilmektedirler. Bağımsız ve özerk kurum ve kuruluşları **«yola getirmeğe»** çalışan iktidar, elbetteki savcıları **kendi hizmetinde** kullanmağa devam etmek isteyecektir.

Oysa Anayasa'nın 137. maddesine göre, **«Kanun, Cumhuriyet savcılarının özlük işlerinde ve görevlerini yapmalarında teminat sağlayıcı hükümler koyar»**. Yargıçlar için geniş bağımsızlık ve teminat getirerek bunları hükme bağlayan Anayasada, savcılar hakkında ancak bu kadarcık bir hüküm yeralıyor. Ama, bu kadarı bile, savcılara teminat sağlanmasının bir **«esas»** sayıldığını ve yargı görevinin yerine getirilmesi için gerekli olduğunu belirtmiş, teminatın bu görevin yerine getirilmesini sağlayacak ölçüde verilmesini öngörmüş oluyor. Buna karşın, yakın zamana kadar savcılar ve yardımcıları, 45 sayılı Yüksek Hakimler Kurulu Kanunu'nun 77. maddesine göre **«Bakanlık müsteşarının başkanlığı altında Teftiş Kurulu Başkanı ve Genel Müdürlerden müteşekkil kurulun** (Savcılar Kurulu) **mütalâası alındıktan sonra Adalet Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi, Cumhurbaşkanının onayı ile atanırdı**. Anayasa Mahkemesi, bu maddeyi Anayasaya aykırı görerek iptal etti, iptal kararı 15 Haziran 1968'de yürürlüğe girdi.

Geçen hafta Ankara kaynaklı bir haberden öğrendik ki, Adalet Bakanlığı bu iptalden sonra, savcıların atanma ve tayinlerini düzenleyen yeni bir tasarı hazırlamıştır, bu tasarı Bakanlar Kurulunda kabul edilip Meclis'e sevkedilmek üzeredir.

Tasarıya göre, savcılar, **«Adalet Bakanının başkanlığında toplanacak olan bakanlık müsteşarı, teftiş kurulu başkanı ve genel müdürlerden kurulu yedi kişilik bir kurulun çoğunluğunun mütalaâsı alındıktan sonra Adalet Bakanı ve Başbakanın ortak kararnamesi, Cumhurbaşkanının onayı ile»** atanabilecek yada nakledilebileceklerdir. Tasarı, **«atama ve nakiller hizmetin en iyi şekilde görülmesini sağlayacak olan bir atama ve nakil plânına göre yapılır»** hükmünden sonra, iptal edilen maddedeki **(Savcılar Kurulu)** yerine **(Atama ve Nakil Kurulu)** getirildiğini ortaya koyuyor, bu kurulun atama ve nakil planı hazırlamasını, bu planın resmi gazetede yayınlanmasını öngörüyor.

Dikkatle incelenince görülecek ki, bu tasarı gerçekte hiçbir yenilik getirmemekte, yalnız isim değişikliğine başvurulmaktadır. Üstelik, Anayasadaki **«görev»** sözcüğünün yerine **«hizmet»** sözcüğünün kullanılması, tasarıdan beklenen amacı da ortaya koyuyor : İktidara hizmet! Tasarıyı hazırlayanlar, savcıların iktidar hizmeti değil de görev yaptığını kabul etmiş olsalardı, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği maddenin küçük oyunlardan sonra, yeniden kanunlaştırılmasını istemek yüzsüzlüğünü göstermezler, Anayasanın 137. maddesinde emredilen teminat esasını sağlayıcı, yerine getirilecek göreve uygun bir tasarı ortaya koyarlardı.

Ne var ki, alalade bir kasaba avukatını, hem de partiler arasında transfer ola ola başı dönmüş, gözünü iktidar hırsı bürümüş bir adamı adalet bakanı yapan bir iktidar, elbette ki böyle bir tasarıdan yana olacak ve bu tasarının kanunlaşması için çaba harcayacaktır.

Bütün namuslu savcılarımız, hukukçularımız bu **«köleleştirme tasarısı»** üzerine eğilmelidir, direnmelidir.

Alpay KABACALI

maha edilmekte, büyük topluluklar halinde sabah namazları kılınarak devrimci güçlere karşı gerici bir potansiyel yaratılmaktadır. Geçen haftanın en büyük irticai gösterisi, Van'da Saidi Nursi için okutulan büyük mevlüd olmuştur.

Ayrıca, AP, gerektiğinde devrimci güçlere karşı kullanılmak üzere bütün yurtta partili esnaflardan komiteler kurmak için de harekete geçmiştir. Bir ay içinde 57 il ve 567 ilçede kurulması öngörülen AP esnaf komitelerinin illerde 5, ilçelerde üç üyesi olacaktır. Geçen hafta içinde Ankara ili ile dokuz ilçesinde kurulan AP esnaf komiteleri görevlilerine yetki belgeleri verilmiştir. Esnaf Komiteleri Genel Başkanlığı'na da AP Bursa Milletvekili Kasım Önadım getirilmiştir.

İktidar resmî ve gayriresmi şekilde kaba kuvvet hazırlığına devam ederken, son İstanbul ve Ankara olaylarında işlenen cinayetlerin ve dökülen kanların hesabı hâlâ sorulmamıştır. Ankara'da öldürülen Atalay Savaş'ın katilleri hâlâ tesbit edilmemiştir. İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrenci Yurdu'na yapılan baskın sırasında toplum polisleri tarafından öldürülen Vedat Demircioğlu'nun ölümü hakkında soruşturma yapmak yerine dergimize tekzip göndererek olayları örtbas etmeye çalışan iktidarın emrindeki İstanbul Savcısı Nedim Demirel, bir yandan da masum gençleri polislere yakalattırmağa ve haklarında dava üstüne dava açtırmağa devam etmektedir.

Toplum polisinin Teknik Üniversite'ye baskın yaptığı gece don gömlek yataklarından kaldırılıp coplanan ve ondan sonra da polise dayak attıkları (!) gerekçesiyle tutuklanarak adliyeye sevkedilen gençlerden 7'si hâlâ cezaevinde adaletin tecelli etmesini beklemektedirler. Bunlar arasında FKF İstanbul Sekreteri Veysi Sarısözen de bulunmaktadır.

Geçen hafta da, Taksim'de Amerika'yı protesto mitingi sırasında mali polis müdürü Naci Tolon'u dövdüğü iddiasıyla Tıp Fakültesi Öğrencisi Nusret Özelmacı polis tarafından sokak ortasında yakalanmış ve mahkemeye sevkedilerek tutuklanmıştır.

Savcının ve polisin ortaklaşa uyguladıkları taktik şudur: **Ceza Kanunu'nun 171. Maddesine göre, polise mukavemet iddiasıyla hakkında soruşturma açılan bir kimse aylar geçse de suçüstü işlemine tâbi tutulmakta ve istenildiği zaman gece yarısı mahkemeye sevkedilerek tutuklama kararı alınmaktadır.** Emniyet Müdürlüğü ve Savcılık, gençleri kıyasıya döven ve kanlarını döken toplum polisini dayak yemiş gibi göstererek herhangi bir öğrenci liderini işine geldiği zaman düzmece dosyalarla hapse atabilmektedir. Böylece, gençlik kitlesinde bir panik yaratmak ve gençlik liderlerinin yeni hareketler organize etmeleri önlenmek istenmektedir.

Süleyman'ın seçim oyunu

Demirel bir yandan bu kirli oyunları oynarken, bir yandan da Seçim Kanunu'nu değiştirmek üzere yoğun bir çalışmaya girmiştir. Çalmayı düşündükleri minareye kılıf hazırlama çabası içindeki AP yöneticileri, Seçim Kanunu'nda lehlerine yapacakları değişikliklere muhalefeti de ortak etmek amacıyla Adalet Bakanlığı aracılığıyla bütün partilere başvurmuş ve Seçim Kanunu'nda yapılacak değişiklik konusunda düşüncelerini almıştır. Bütün partiler, Dinçer'e isteklerini bildirmişlerdir. Bu arada, TİP de, seçime katılan partilerin propaganda güvenliğini sağlayacak tedbirler alınmasını, taşlı sopalı saldırıların önlenmesini, ulusal artıklı nisbî temsil sisteminin geri getirilmesini, o mümkün olmazsa «geniş seçim çevresi» usulünün konulmasını, partilere hazineden malî yardımda eşitlik gözetilmesini, yurt dışındaki işçilere ve 18 yaşını doldurmuş her gence seçme hakkının tanınmasını istemiştir.

Ancak, AP, bu isteklerin hiçbirini dikkate alacak değildir. Dinçer'in Demirel'in direktifleri ile hazırladığı tasarıda Yüksek Seçim Kurulu'nun mazbataları iptal yetkisi kaldırılmakta, bunun yerine seçimlerin yenilenmesi teklifi getirilmektedir. Oysa, 1961 anayasası, hukuka aykırılığı mahkeme kararıyla sabit olmuş bir eylem yada işleme yasama yolundan hukukî sıhhat bahşetmeyi yasaklamıştır. Üstelik, Türk hukukunda muhkem kaziyenin kanunla bozulması mümkün değildir.

CHP'de yine doğum sancısı

AP bu tertipler içinde sonbahara hazırlanırken, CHP'de yeni bir bölünmeyle sonuçlanacak kaynaşmalar başlamıştır. Bir kısım ortanın solcuları, üniversite ve 6. Filo olaylarında inisiyatifin TİP'e kaptırıldığını ileri sürerken, Göbekçiler sosyalizan hareketleri desteklediği gerekçesiyle Ecevit ve çevresindekileri suçlamaktadırlar.

Damat Metin Toker'in hiç beklenmedik anda Milliyet Gazetesi'nde yazdığı yazı (basın sayfamızdadır), artık mızrağın çuvala sığmadığını ortaya koymuştur. Toker, Ecevit ve arkadaşlarını, tıpkı Demirel'in ağzını kullanarak «sosyalizme zemin hazırlamak»la suçlamıştır. Bu, artık, İnönü'nün de Ecevit'ten himayesini esirgediğini göstermektedir.

Fikret Ekinci'nin Ulus Gazetesi'ndeki McCarthy'ci yazılarıyla kendisini belli eden ve Toker'in yazısıyla adamakıllı açığa çıkan bu mücadelede Göbekçiler'in hedefi genel seçimlerden önce iç iktidarı ele geçirmektir.

Ecevit ve arkadaşları, Göbekçilere karşı gelecek kurultayda büyük bir savaş vermeye hazırlanmaktadırlar. Plâna göre kurultayda mutlak egemenlik sağlanacak ve ikinci adım genel seçimlerde atılarak göbekçiler CHP'den temizlenecektir.

Göbekçiler ise, Ecevit ve arkadaşlarının uyguladıkları «merkezden teşkilata» stratejisine, «teşkilattan merkeze» ile karşı koymaktadırlar. Ortanın solunun zayıf olduğu il ve ilçelerde yöneticilerin istifa etmek zorunda kalması, Göbekçiler'in düşük oranda da olsa başarı sağladıklarını göstermektedir. Göbekçilerin son zaferi, Sakarya'da ortanın solundaki yedi üyenin ilçe yönetim kurulundan istifa etmeleri olmuştur.

Sonbahardaki kurultayda dananın kuyruğu kopacak ve belki de CHP yeni bir parti daha doğuracaktır...

Bırakın çürüsünler

Yaşar Kemal

AP kurulduğundan bu yana bir yeşil ihtilâlin hazırlığı ve gerçekleşmesi peşinde. İktidarda olduğu halde Anayasa düzenini ortadan kaldırmağa, muhaliflerini yok etmeğe gücü yetmiyor. AP sandıktan çıkmayı diktayla aynı görüyor. Onun sandıktan çıkması bir komprador sınıfı diktası yaratmasına yetmiyor. İktidara geldiğinden bu yana, bunun için AP bir yeşil ihtilâl hazırlıyor. Ve yeşil ihtilâlcileri yıllardır her gün kıyama çağırıyor. Belki dünyanın hiç bir memleketinde yıllarca hiç bir halk kütlesi böylesine ihtilâle ve kıyama çağrılmamıştır. Bu halkı yeşil ihtilâle çağıranlar için bu memlekette kanun yok, nizam yok, savcı yok, mahkeme yok, yok oğlu yok. Bu sıcağa kar mı dayanır derler ya, gerçekten Türk halkı yıllardır bu ihtilâl feryatlarına dayanıyor. AP nin ihtilâli gerçekleştirme hazırlığı yalnız gazete sayfalarında kalmıyor. Düpedüz, yeşil bir ihtilâl için örgütler de kuruyor. Komünizmle Mücadele Cemiyeti gibi... İktidarın Başkanı iki yüz bin kişiyi silâhlandıracağını söylüyor. Şimdi de esnaf komiteleri kuruyor. Esnaf komiteleri kurma hazırlığı uzun bir süreden bu yana sürüp geliyordu. Uygun zamanı şimdi buldu da, şimdi ortaya atıldı. Konyada yeşil bayrağı çekip huruca kalkanlar bu esnaf komiteleriydi. Konya hurucu AP için çok başarılı bir ihtilâl denemesiydi. Teknik Üniversite baskını da bir deneme baskınıydı. Faili meçhul kalmış Vedat Demircioğlu cinayeti de tertipli, plânlıydı. Bir Üniversite basıldığı, Üniversitede öğrenciler katledildiği zaman karşı direnci ölçmek içindi. Şunu da burada söylemeden geçmeyeyim. Vedat Demircioğlunun katilleri ellerini kollarını sallaya sallaya Türk toplumu içinde dolaşıyorlar O gece Teknik Üniversiteyi basan polisler belli. Çocuğu şehit edenler onlardan başkası olamaz. Bütün Türk milleti bunu böylece biliyor. Kaç polis sorguya çekildi, kaç polis içerde? Haaa, içerde olanlar var. Gece uykularından coplarla uyandırılmış, öldürülen çocuğun arkadaşları... Çıplak bedenleriyle uykuları coplanmış Türk gençleri tevkif edildiler. Ama, Vedatı şehit eden katil nerde? Savcı Bey, Hakim Bey, Cumhurbaşkanı Sayın Sunay, Sayın İnönü, Sayın Bölükbaşı, Sayın Cemal Tural, Sayın İmran Öktem katil nerede? Yaşadığım sürece, elim kalem tuttuğu sürece iktidarda, muhalefette olsanız da sizin hepinize katilin nerede olacağını soracağım, tâ ki, katil buluna... Bir yazar olarak ödevimi yapacak, Türk milletinin alnına bu büyük kara lekeyi kondurmayacağım.. Katil nerede?

Yoksa AP yıllardır hazırladığı yeşil ihtilâli gerçekleştirdi de kimsenin haberi mi yok?

Bütün bu ihtilal hazırlığı, Üniversite basmaları, polisin Türk milletinin gözleri önünde şehit ettiği Vedat Demircioğlu, Konya hurucu olayları ya yüzde yüz gerçekleşir, yada karşı ihtilali davet eder.

Yeşil sarık ayaklanmaları Sultan Mahmuttan bu yana sürüp geliyor. Yeşil sarık Türk milletinden Sultan Mahmuttan bu yana dayak yiyor. Yeşil sarığa karşı çıkışı, Türk milletinin millî bilincidir. Ya yeşil sarık, ya Türk Milleti. Türk milleti yeşil sarık kıyamında millet olarak kalmayı tercih ediyor. Yeşil sarık, 1920' lerde sömürgeciliğin emrindeydi. Millî orduya sömürgeci, istilacı ordudan daha büyük zarar veriyordu. Sömürgeci Yunan ordusuyla birlikte yeşil sarığı da denize döktü Mustafa Kemal.. Şeyh Saidi de denize döktü Mustafa Kemal... Hiç şüphemiz olmasın şimdi yeşil sarığın arkasında müstemlekeci Amerika var, kim olursa olsun Mustafa Kemal yeşil sarığı gene denize döker. Kim örgütlerse örgütlesin, yeşil sarığın Türkiyede şansı olmadı. Türk milleti ölmeyi değil, millet olarak kalmayı tercih etti.

Türkiyeyi kimse Suudi Arabistan yapamaz.

Orduya karşı iki yüz bin kişilik milis gücü, on bin, yirmi bin kişilik Toplum Polisi gücü, Komünizmle Mücadele Cemiyeti, halkı günde beş vakit ayaklanmağa çağıran camilerdeki vaazlar... Camilerimiz artık ibadet edilen mahaller değil, birer siyaset kürsüsüdür, beş vakit Müslümanları ayaklanmağa çağıran siyaset kürsüsü.. Bütün bunlar bir karşı ihtilâli çağırır... Olağan olan, budur.

Süleyman Demirel'de iki yüz bin kişilik bir halk ordusu kurma gücü yoktur. Kursa bile onun iki yüz bin kişilik milisi Türk ordusunun karşısında kıpırdayamaz. On bin, yüz bin kişilik Toplum Polisi de çıkamaz Türk milletinin karşısına. Komünizmle Mücadele Cemiyetinden Türk halkı nefret ediyor. Camilerdeki siyaset nutuklarına yalnız tarikatçı dedikleri bir avuç yeşil sarıklı kapılıyor. Gerçek Müslümanlar var Türkiyede ve bu Müslümanlar her zaman vatan aleyhine kışkırtmalardan, sömürgeci uşaklığından uzak kalmışlar, yeşil sarığa ve sömürgeciliğe her zaman karşı çıkmışlardır. Gazetelere gelince, her gün, her gün istedikleri kadar halkı kıyama çağırsınlar, avuçlarını yalarlar..

Yüzeyden, iktidarın bütün bu ayaklanma hareketleri, kışkırtmaları bir karşı hareketi gerektirirse de, gördük ki komprador burjuvasının bir halk ayaklanmasıyla iktidara geçme ihtimali hiç yoktur. Onun için bir karşı hareketin de gerekliği yoktur.

Menderes çürümeğe doğru gidiyordu. Biraz daha iktidarda kalsaydı iyice çürür, iler tutar yeri kalmazdı. Yazık ki, Türk ordusu bu korkunç adamın günahlarının bir kısmını yüklendi. Hiç olmazsa halk gözünde.

Türkiye'de Süleyman Bey iktidarının Amerikan uydusu olduğunu bilmeyen kalmadı. Süleyman Beyin önce Morisson firmasının mümessili olduğunu bilmeyen yok. Türkiyenin bağımsızlığını, iktidar eliyle yitirdiğini artık Türkiye öğreniyor. Sömürgeci Amerikanın Türkiyeyi niçin işgal ettiğini artık her Türk öğrenmeğe başladı.. Kompradorluk politikasını artık her Türk biliyor. Her komprador bir sömürgecidir, beşinci koldur, bunu halk ağır ağır öğreniyor. Kompradorluk politikasının bir Troya Atı olduğunu çok kişi öğrendi..

Kompradorluk, uyduluk, yalan dolan yapma, güçler yaratma politikası iflasa mahkumdur, hem de tez günde.. Bakın ekonomik kriz Türkiyenin kapısını çalmağa başladı, hem de bütün sertliğiyle.. Türkiye gibi bir memlekette uyduluk, kompradorluk politikasının sonu yoktur. Türkiye bir daha ölüm kalım savaşındadır. Ya yaşamak, ya ölüm.. Yüz yıldır biliyoruz ki Türk milletinin büyük bir yaşama gücü vardır. Bu sefer de, ama son olaraktan, Türk milleti gene yenecektir.

Amanın, halk karşısında çürümekte olan iktidarın, günahlarını gene Türk milleti, Türk ilerici güçleri yüklenmesin.. Bırakın çürüsünler.. Halk karşısında bir iyice çürüyünceye kadar.. Göreceksiniz, göreceksiniz çürümeleri o kadar uzun sürmeyecek.. Onların çürümeleri tabiatın kanunudur. Bırakın çürüsünler...

Bayar, Demirel'e karşı gazete çıkarıyor...

CELÂL BAYAR
— Yassıada'yı yazacak —

MÜMTAZ FAİK FENİK
— Bayar'ın mutemed yazarı —

Son Havadis'ten Bayar'ın çıkaracağı gazeteye transfer olan Samed Ağaoğlu

Demirel'i bugünlerde uykularından eden en büyük kâbuslardan biri, **BAYAR'dır...**

Eğer Demirel, Kasım'daki AP Büyük Kongresine kadar Bayar *işini halledemeyecek olursa,* korktuğu başına gelecektir. Kendine göre, ufukta belirmiş her tehlikeye karşı bir çözüm bulacağına inanmış Demirel, Bayar ve etrafı hakkında hazırlanan raporları yetersiz bulmakta, çok daha geniş, ayrıntılı ve gelecek ile ilgili dokümanlar toplanmasını istemektedir.

Demirel korkmakta yerden göğe kadar haklıdır. Çünkü, mücadeleyi yer altına indirerek *istikbaldeki partinin temeli* olacak **«Bizim Ev»**in şubelerini açmaya devam eden Bayar, çıkaracağı yeni gazetenin hazırlıkları ile de uğraşmaktadır. Son Havadis Gazetesi'nden Mümtaz Faik Fenik, Adviye Fenik, Samed Ağaoğlu ve Can Kaya İşen'i koparararak çıkaracağı gazetenin nüvesini kuran Bayar, danışman olarak Mehmet Faruk Gürtunca'yı seçmiştir. Eski DP. kalemşorlarının imzaları ile donatılacak gazetenin ilk bombası, **«Bayar'ın Yassıada Hatıratı»** olacak ve hergün kollektif ve çoğunlukla Bayar'ın direktifi ile bir başmakale yayınlanacaktır.

Şimdilik basım işini üzerine Mükerrem Sarol'un aldığı gazete'nin finansmanı için de gerekli para bulunmuştur. İktidarı destekler gibi görünerek, aslında AP yönetiminde eski DP'lilerin rol oynamasını savunacak olan Bayar'ın gazetesi için henüz ad bulunmamıştır. Ortaya atılan **«Yeni Devir»**, üzerinde en çok durulanı olmuş, fakat danışmanlardan daha başka adlar getirmeleri istenilmiştir. Gazetenin yapacağı ti*rajla kamuoyunun nabzı yok*lanıp eski DP'lilerin gücü hesaplandıktan sonra, Demirel ve çevresindekileri devirmenin yolları aranacak, aksi halde AP'nin bölünmesini sağlamaya gidilecek ve yeni bir parti doğacaktır.

Ve AP'nin içi

Bayar'ın yeni bir gazete çıkarmak için harekete geçmesi, gazetesini eski DP'lilerin sözcüsü yapmak için büyük çaba harcayan Turhan Dilligil'i güç duruma düşürmüştür. Fakat herşeye rağmen Dilligil AP içindeki çekişmeyi körüklemekten yarar görmüş ve geçen hafta içinde de yayım ateşe devam etmiştir. AP. Genel Yönetim Kurulu üyesi Aydın Yalçın'ı **eski Demokrat Partililerin siyasi haklarının geri verilmesi hakkındaki kanun tasarısına** karşı çıkmakla suçlayan Dilligil, Yalçın'ın AP Genel Merkezince sorguya çekilmesini istemiştir. *Bu arada, Aydın Yalçın'*ın çıkarıp sahipliğini başkasına bıraktığı bir dergide ise, AP içinde Demirel'e karşı grubun liderliğini yapan Mehmet Turgut'a karşı saldırıya geçilmiştir. AP Genel Merkezinde, 25 Ağustos'ta Genel Yönetim Kurulu toplantısından önce Genel Başkan Yardımcısı İsmail Hakkı Tekinel ile Mehmet Turgut arasındaki tartışmayla konuya giren Yalçın'ın dergisi, **«Tekinel'in elini masaya vurarak Turgut'a bağırdığını»** açıklayıp, AP Gençlik Kolları Başkanı Erkut Şenbaş'ın Ankara dışına Turgut tarafından atandığını belirtiyordu. Ve Yalçın'ın dergisi şöyle diyordu:

«Mehmet Turgut'un Erkut Şenbaş'ı Ankara'dan uzaklaştırmak istemesi, sadece ve sadece parti içi mücadelede bir zamanlar Demirel'i genel başkan seçtirmek isteyenler arasında yer almışken, şimdi ümmetçiler safında yer almış olmasındandı. AP Gençlik Kolları Genel Merkezi'nin kendisi gibi ümmetçilerin elinde olmaması Mehmet Turgut'u oldukça sinirlendiriyordu. İşte bu yüzden Erkut Şenbaş'a karşı cephe almıştı. Fakat cephe aldığı sadece Şenbaş değildi. Aynı zamanda Gençlik Kolları idarecilerinin hiçbirini gözünün görmesine tahammül edemiyordu.»

Yalçın'ın dergisi doğruyu yazıyordu. Çünkü, **«Turgut, Bilgiç, Bozbeyli»** üçlüsü gerçekten Demirel'i devirmek için yoğun bir çalışmanın içindeydiler. Turgut, AP Gençlik Kollarından bir grubu kabulü sırasında **«mücadelemiz sizinle değil»** demişti. Bilgiç ise bir Genel Yönetim Kurulu toplantısında, **«AP'li gençler, mukaddesatçı ve milliyetçi olmak zorundadırlar»** demiş ve **«Turgut, Bilgiç, Bozbeyli»** üçlüsü, AP Gençlik Kolları'na Demirel'in takımı el koyunca tasfiye edilen gençleri Türk Kültür Derneği çatısı altında toplamıştı. Ümmetçilerin finanse edip destekledikleri Türk Kültür Derneği çatısı altında toplanmış AP'li gençler, büyük kongre provasını Gençlik Kolları kongresinde yapacaklardı.

Ankara'da AP Gençlik Kollarındaki mücadele, aynen teşkilâtta da sürüp gidiyordu. Meselâ, Sakarya'da AP'li gençler arasındaki mücadele heran çatışmaya yönelecek bir durum alınca, İl Başkanı Güngör Hun acele Ankara'ya gelip, Genel Merkez'den akıl almak gereğini duymuştu. Hemen hemen bütün AP teşkilatı kaynıyordu.

Ağız kavgası

3 Ağustos Cumartesi günü başlayıp, Pazar gecesi sona eren AP. Merkez Temsilciler Meclisi'nin son toplantısında, Aydın Yalçın'ın yakın ilişkileri olan haftalık dergide yazılanları söylemesi, karşılıklı söz dü*ellolarına yol açmış* ve AP içindeki tarafların sözcüleri birbirlerini suçlamışlardır. Yalçın, söze İnönü'nün iktidara gelmek için orduyla oynadığını, solcuların bir ihtilâl provası zemin hazırladıklarını söylemekle başlamış ve AP'nin aşırı uçlarla ilgisi olmayan, aşırı uçlardan temizlenmiş bir parti olması gerektiğini öne sürdükten sonra, **«AP içinde aşırı uçlarla ilgisi olanlar kim olursa olsun gözünün yaşına bakılmaksızın partiden uzaklaştırılmalıdır»** demiştir. Ve hemen söz alan Mehmet Turgut, Yalçın'ın kendisi ile ilgili sözlerini cevaplandırmış ve Fethi Tevetoğlu, Yalçın'ı eski demokratların siyasi haklarının verilmesini önlemeye çalışmakla suçlamıştır. Demirel, harıl harıl not alırken yapılan konuşmalarda Genel Başkan Yardımcısı Sadık Perinçek'e de çatılarak, **«Oğlu, solcuların lideri ve sokak nümayişleri düzenliyor, babası burada oğluna karşı alınacak tedbirler konusunda fikir serdediyor»** denilmiştir.

Yayınlanan bildiride, çatışma ve tartışmalara her zaman olduğu gibi gene değinilmemiş ve seçim kanununun değiştirileceği açıklanarak şöyle denilmiştir:

«Bugün Türkiye'de rejim ve hürriyet buhranı mevcut değildir.»

Bir yandan İzmir'de **«Bizim Ev»** şubesinin açılmasını önlemek için tedbirler araştıran ve kuruluşu geciktirmeyi başaran Demirel, bir yandan da sabahlara kadar AP Temsilciler Meclisinde yapacağı konuşma metnini hazırlamıştır.

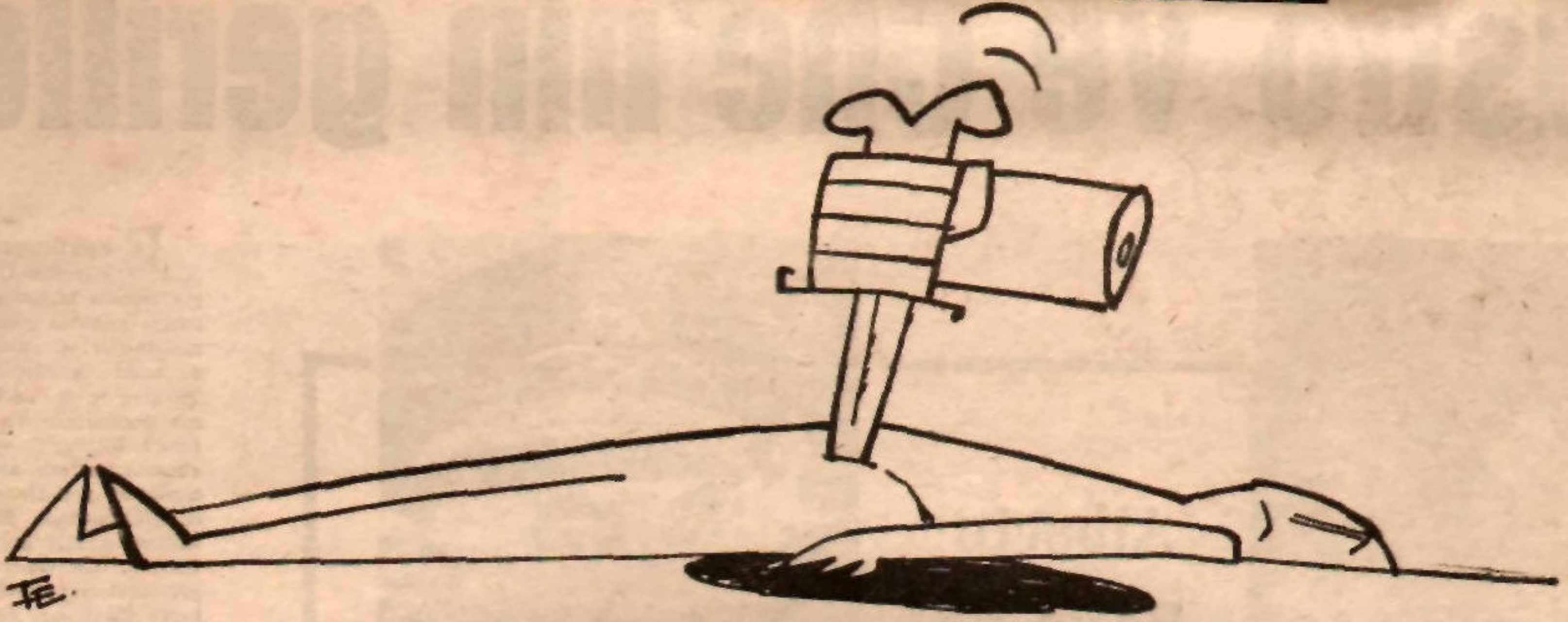
«Kritik anlarda İnönü'ye çatılır ve dikkatler böylece başka yöne çekilir» formülüne başvurarak, CHP'ye ve İnönü'ye çatan ve böylece ilk kez İnönü ile karşılıklı dialoga giren Demirel, üstü kapalı olarak karşı gruba ve DP'lilere de şu çağrıda bulunmuştur:

«Bu yasama dönemi mühim bir dönem. Çok müsmir bir dönem olacaktır. Bütün bunlarla şunu demek istiyorum ki, AP başarı yolu üzerindedir. Bu yolu kişisel hizip meseleleri ve ihtilâfları ile engellemek kimsenin hakkı değildir. Her partili arkadaşımız bu idrakin içinde bulunmaya mecburdur. Bu tesanüd, birlik, beraberlik ve parti şuurudur. Karşımızdaki kimselerden insaf bekleyemeyiz. Ama bizim yanımızda olanlardan insaf beklemek hakkımızdır.»

BİBERİYE

—Duydun mu Adana'da olanları?.. Yaralılardan bir kişi daha ölmüş. Etti mi sana üç!.. Ne üçü!.. Unuttum bakkalın karısının karnındaki çocuğu.. Pes, vallahi, cennetteki köşk uğruna dört can yitmiş!.. Öbür yaralılardan ölen olmazsa tabiî.. **Sen misin şıhımıza karşı gelen!** deyip basmış müridler bakkal Mehmet Gümüş'ün evini... Şâkirpaşa mahallesi ana-baba gününe dönmüş... Bıçaklar, tabancalar... İlkin müridlerin arasında bulunan Eşe Çakır adlı (erkek) hatun asılmış bıçağına, sofra başındaki Fadime Gümüş'ü hacamatlamış... Bunun üzerine erkekler de cüşa gelmişler, Hûû haykırılarını bastıran tabanca sesleri arasında cenneti boylayan boylayana!.. Hani Başbakanımızın dediği kadar var : İnce felân değil, kabadayı milletiz biz... Üstüne üstük, maneviyatı çok zengin bir milletiz biz... Şıhın sözünden çıkanı, hiç-dinlemez, temizleriz biz... Koskoca Biberî tarikatı bu!. Yayılmış ki ne yayılmış, taa Suriye'den Elazığ'a dek dayanmış ünü... Ne demekmiş lan, kahpenin dölü, şıhımız Atiye Emrecan'a meydan okumak, ne demekmiş!.. Uluların ulusundan hediyeni esirgiyorsun sen ha!.. Ulan it, Şâkirpaşa mahallesindeki gecekondunun esâmisi mi okunur.. Atiye şıhımız bizim koskoca cenneti parsellemiş... Parsellemekle de kalmamış, hemi de üstüne Bâbil köşkleri oturtmuş!.. Boşuna mı, lan, milyon kişi, perperişan, aç-taksir ırgatlık ediyor, kölelik ediyor kapısında!.. Siz ona para yetiştireceksiniz, hediye yetiştireceksiniz ki, o da size bu dünyadaki konağıyla, üstündeki ipek urbasıyla, götündeki otomofiliyle cennette nasıl yaşıyacağınızı gösterebilsin size... Gerekirse, bu uğurda onunuzu, bininizi kurşunlatır; gerekirse, bu uğurda damdan da attırır ölünüzü!.. Murâdı başka onun; onun bütün gayreti, bir ayak önce bu fâni dünyadan ayak götürüp şol cennetin ırmağında ayaklarınızı tezinden yıkıyasınız diye... Nafile yere mi size yoksa onca acı biberi aç karnına yedirip duruyor!.. Dil orucu tutturuyorsa, yânış-yûnuş bir söz söyleyip cehennemlik olmayın diye!.. El orucu tutturuyorsa, olmadık bir yere, meselâ dünya nimetlerine dokunmıyasınız diye!.. Öyle mubarek bir can ki bizim Atiye pirimiz!.. Ben de ona yanıyorum ya : Topu topu bir kere kısmet oldu huzuruna çıkmam!.. 65 seçiminden önceydi... Öyle bir konuşuyordu ki, bilemezsin, bal akıyordu, alimallah, mubarek ağzından!.. Nasıl bir hatun mu?.. Şahsınızı soruyorsun yani?.. Bilmem ki, nasıl deyivereyim sana... Sahavetli... azametli... aynen hökömat gibi bir kadın!..

Can YÜCEL

Kasım'da gençliği bekleyen görev

Osman S. AROLAT

Türkiye'nin tam bağımsız, kendi kendini yöneten, yeraltı ve yerüstü servetlerine el uzattırmayan, üslerden ve tesislerden arınmış bir ulus olması yolunda Türkiye'li gençlik yıllardır mücadele etmektedir. Fakat şurası bilinen bir gerçektir ki, bu mücadele büyük kentlerde okumakta olan üniversite gençlerinin dışına pek taşmamaktadır. *Bu nedenden bugüne kadar yapılan* gençlik hareketleri bu kentlerde ve üst yapıda önemli dalgalanmalar meydana getirmiştir. Hattâ daha da öte giderek, ülke yönetimindeki kişileri alaşağı etmede en önemli etkenlerden biri olmuştur ama, gençliği önderlik eden grup olarak yeterli nicelik ve niteliğe ulaştıramamıştır.

Gelişimi içerisinde üniversite gençliğinin durumunu incelersek şu gerçeklerle karşılaşırız: Üniversite gençliği 1871 yılından bu yana ülkenin şartlarını değiştirmeye çalışan tedirgin bir gruptur. Ve 1900'lerde bile yerini ve görevini bilmez bir örgütlenmeğe girmiştir. Bu yerini bilmezlik 1945 dönemine kadar sürmüş, iktidar gençliği çeşitli olaylar karşısında kullanmış ve yekvücut olarak göstermiştir.

1945 yılında iktidarın düşündüğünden farklı düşüncelerin de varolabileceği gerçeğini gören üniversiteliler, üç ana grupta örgütlenmişlerdir : İktidarın uydusu olan örgütler, ana muhalefet olarak gelişen ve amacı yöneticileri değiştirmek olan muhalefetin paralelindekiler, çok az sayıda olmalarına rağmen emekçileri yandaş alan örgütler. 1950 sonrası bunlardan ilk ikisi yer değiştirerek görevlerini sürdürmüşler, üçüncüsü ise iktidar tarafından susturulmak istenmiştir. Sosyalist gençlerin *örgütleri kapatılmış, sosyalist öğreticilere karşı* 1947'lerde başlatılan baskı artırılmıştır.

1957 sonrasında huzursuzluk öğrenciler arasında artmışsa da, amaçlı ve örgütlü bir çalışma başarılamamıştır. 1960 hareketi içerisinden kendiliğinden bir potansiyel kullanılarak örgütsüz bir kitle hareketi başarılmıştır. 1965 sonrasında bir dönem bu «örgütsüz çalışma» amaç edinilmiştir.

Bugün işçi ve köylü gençliğin örgütlenmesi ve de eyleme girmesi yolunda adım atılmadığı gibi, üniversite içersinde de etkin üyeler dışındaki öğrencilerin aydın insan olma görevini yüklenmesi sağlanamamıştır. Üniversite içersinde sömürülmemizin geniş halk kitlelerine anlatılması yolunda savaş veren etkin azınlığın başarıları inkâr *edilmez bir güçtedir.* Ama, kendiliğinden, kesin amaçsız, örgütsüz bir yapı içersinde sürüp gelmektedir. Bu nedenden bugün yapılması gereken en önemli görevlerden biri, üniversite içersindeki amaçlı filizlenmeleri güçlendirmek, geliştirmektir.

Üniversite gençleri etkin azınlıklarını çoğaltma yolundaki savaşlarını ancak amaçlı örgütlenmelerle geliştirebilirler. Çünkü, karşılarında bağımlı iktidarların bağımlı gençlik örgütleri vardır.

Üniversitenin etkin azınlığı, Amerikanın 6. Filosuna karşı dururken, eğitimde eşitsizlik karşısında yasal direnme hakkını kullanarak üniversiteleri işgal ederken, yarını kurmak için ne yapmak istediğinin bilincinde olmalı. Kendisinin emekçi sınıfına yandaş aydın olarak görev yaptığını bilmelidir. Ancak bu bilinç etrafında toplanan genç üniversiteliler, doğru ve düzenli bir yarına yönelebilirler. Son günlerde bu amaçlı birleşimlerin başladığını gören iktidar telaş içersinde bu örgüt*lere saldırmakta polisi, savcıları saldırısına ortak* etme yolunda çaba harcamaktadır.

Üniversite gençleri, yarın için ne yapacak*larını bilen örgütleşmelerini kökleştirdik*lerinde emekçi halk yığınları kendilerini daha iyi anlıyacaktır. Ayrıca meseleler üniversitede de yarın para kazanmaktan başka düşüncesi olmıyan arkadaşlarına daha kolay anlatılacaktır. Büyük kentlerde yerleşme amaçları, Avrupa'ya, Amerika'ya kaçıp gitme istekleri, yerini Anadolu'da çalışmağa bırakacaktır.

Bu örgütlenmeyi başarma yolunda olan genç üniversiteliler büyük engellerle karşı karşıyadırlar. Ülkemizi sömürmekte olan Amerika, işbirlikçisi iktidar, çıkarlarıyla bu zincirin halkaları olan gruplar, ellerindeki büyük güçleri kullanarak bu örgütlenmeye engel olma yolunda çaba sarfedecekleridir. Ve de etmektedirler. Ayrıca ülkemizin ekonomik ve sosyolojik araştırmaları yapılmamıştır. Bunun yapılması ve gerçeklerin su yüzüne çıkması da sözünü ettiğimiz çevreler tarafından doğal olarak istenmemektedir. Bunun için genç üniversiteliler örgütlenirken kendilerinden yana olan bilim adamlarıyla birlikte çalışmalıdırlar, Türkiye koşullarının ortaya çıkması yolunda yapılacak araştırmalarda gençler, bilim adamlarına yardımcı olacaklardır.

Üniversite çevresinde başlamış olan ve hızlanması gereken bu örgütlenme çok kısa bir dönem içerisinde başarıya ulaşacaktır. Bunun ilk etabında üniversitenin kendi yapısı bilinmelidir. Bu da üniversitedeki bazı ilerici öğrenci kuruluşları tarafından yapılmağa başlanmıştır. Üniversite içersindeki yapı tam olarak ortaya çık*tıktan sonra örgütlenme esas hızını kazanarak* gerçekleşecek ve bilim adamlarıyla kurulan bağlar sağlamlaştırılacaktır. Etkin azınlık üniversite içeri sindeki büyük çoğunluk olmayı başaracaktır. Bu temelleri atılmış dönem, yarın denecek kadar yakındır.

Türkiye, üniversitenin açıldığı kasım ayında, yarın ne yapmak istediğini ve emekçiye yandaş olma görevini bilen üniversite gençlerinin bulunduğu bir ülke olacaktır. Bu gençler hızla çökmekte olan buhran içerisindeki batı emperyalizminin ülkemize yansıyan belirtilerini emekçi halk yığınlarına anlatma yolundaki savaşlarının hazırlığı içersindedirler. Bunu başardıkları oranda kuruluşlarını tamamlamış, ne yapmak istediğini bilen etkin bir grup olarak halkla birlik olmanın gücüne ulaşacaklardır.

Bunun çalışması üniversite içersinde başlamış durumdadır. Devrimci gençlik örgütleri, emekçiye yandaş gençlik örgütünün güçlenmesi ve saldırılara karşı direnmesi yolunda bir birleşmeyi gerçekleştirmişlerdir. Son olaylarda belirtisi görülen bu birleşim artık temellenmiştir. Yeni ve düzenli bir örgütlenme, kökleşme yolundadır.

Böylece genç üniversiteliler üst yapıdaki etkin azınlık olmaktan çıkıp emekçilere aydınlık getiren, bilerek yandaş olan bir güç haline geleceklerdir. Bunu başardıkları ve emekçi halk yığınlarını uyandırdıkları oranda görevlerini yerine getireceklerdir. Yarının tam bağımsız, üslerden arınmış kendi kendini yöneten, yeraltı ve yerüstü zenginliklerine el uzattırmayan Türkiye'sinin kurulması yolunda en etkin gruplardan biri olan gençliğin büyük görevleri vardır.

Castro ve Che'nin gerilla h

FİDEL CASTRO

Alberto Bayo ve Castro

Mekin GÖNENÇ

ALBERTO BAYO

1955 yılının serin bir sonbahar gecesinde, Meksika'nın Guadalajara şehrindeki küçük bir mobilya fabrikasının alt kattaki odalarından birinde, biri «genç», diğeri «yaşlı» iki Latin Amerikalı karşı karşıya geldiler.

Yaşlısının deyimiyle «irikıyım» olan genci, Küba'lı bir toprak ağasının oğlu idi. Cizvit papazlarının yönettiği okullarda, halka karşı ve gerici bir eğitim düzeni içerisinde yetişmesine rağmen, Küba halkının Latin Amerika'nın en alçak diktatörlerinden biri tarafından ezilmesine karşı çıkan ve bu uğurda silahlı bir çatışmayı bile göze almış yürekli bir hukukçu idi.

Gencinin deyimiyle «ak saçlı genç» olan yaşlısı ise, İspanya iç savaşı sırasında faşist Franco'nun kuvvetlerine kök söktürmüş, daha sonra da askeri bilgi ve üstün gerillacılık yetenekleriyle Lâtin Amerika'daki bütün diktatörlerin yüreğine korku salmış, adeta ölümü hiçe sayan bir savaş «uzmanı» idi.

Söze Fidel Castro, yani genç olanı başladı. İki saate yakın devamlı şekilde konuştu. Konu Küba üzerine idi. Batista'nın aşağılık yönetimi ile onun arkasındaki emperyalist güçlerin yenilmesi gerektiğini, yüzyıllardan beri çile çeken ve bir parya gibi kullanılan Küba'lı için «insan» gibi yaşama zamanının geldiğini, hayatlarını vermek bahasına olsa dahi, halk adına bu görevi yerine getirmekten çekinmeyecekleri ve bu bakımdan kendisinin yardımına ihtiyaçları olduğunu Alberto Bayo'ya, yani yaşlı olana açıkladı.

Fidel'in ısrarı

Gerilla savaşları konusunda yeryüzünün en yetenekli ve bilgili uzmanlarından biri olan General Alberto Bayo, Fidel'in konuşmalarından oldukça duygulanmıştı. Fidel'e karşı büyük bir güven duymuştu. Fakat, yine de, böyle bir görevin kolay kolay yerine getirilebileceğine inanmıyordu. Elini Fidel'in omuzuna koyarak:

«Ben yıllardan beri Franco, Trujillo, Somoza, Perez, Jimenez, Peron, Batista, Stroesler, Rojas Pinillas ve diğer diktatörleri gerilla savaşı ile yıkmayı düşleyen genç idealistlerden buna benzer konuşmalar duydum... Fakat, bütün bu konuşmalar, aynen bir sigara dumanı gibi havada kaybolup gitti...» dedi.

Fidel Castro, Bayo'nun bu sözlerinden umutsuzluğa kapılmadı. Güçlü bir konuşma yeteneği vardı. Gün doğana dek ısrarla konuştu. Sonunda da, kendisi gibi Küba topraklarında doğmuş olan General'i ikna etmeyi başardı.

Alberto Bayo Fidel'e dönerek, «Peki, delikanlı, yapacağım dediğini. Yalnız önce kendine gerekli adam, para ve malzemeyi bulman gerekiyor. Bunları elde ettikten sonra gene bana gel. O zaman bildiğim her şeyi sana ve adamlarına sonuna dek öğretmekten çekinmeyeceğim» dedi.

Bir kaç ay sonra, Fidel yeter derecede para, malzeme ve kendisi gibi birbirinden yiğit seksen Küba'lı ile birlikte Guadalajara'ya döndü. Bayo, Fidel'i ansızın karşısında görünce, âdeta dona kaldı. Çünkü bu kadar kısa bir süre içinde Fidel'in bütün bunları elde edebileceğine aklı yatmamıştı:

«Böyle bir hayalin gerçekleşebileceğini kim düşünebilirdi ki? Bu irikıyım delikanlının malzeme, para ve seksen savaşçı ile geri döneceğini kim tahmin edebilirdi ki? Fakat, olmayacak sanılan şey olmuştu. O sözünü tutmuştu. Şimdi de sözünü tutma sırası bende idi...»

Alberto Bayo, derhal sahibi bulunduğu küçük mobilya fabrikasını sattığı gibi, 1949 ve 1955 yılları arasında İngilizce ve Fransızca öğretmenliği yaptığı «Lâtin Amerikan University - Lâtin Amerika Üniversitesi»nden ve mekanik öğretmenliği yaptığı «Escuela de Mecanicos de Aviacion - Havacılık Teknisiyen Okulu»ndaki görevlerinden istifa etti.

Bayo, Fidel ve adamlarıyla birlikte başkent Mexico City'ye gelerek, üzerlerine fazla şüphe çekmemek için onları çeşitli semtlerdeki konutlara 10'ar kişilik gruplar halinde dağıttı. Bayo, her gün belirli saatlerde bu konutlara giderek, oradakilere İngilizce öğretiyormuş süsü verip, aslında yıllardır üzerinde çalıştığı ve bir kitap halinde topladığı gerilla savaşı ve taktikleri üzerine, Küba'yı Batista'dan kurtarmaya andiçmiş 87 öğrencisine dersler veriyordu.

Alberto Bayo daha sonra Mexico City'den 30 kilometre uzakta «Santa Rosa» isimli terkedilmiş bir çiftlik buldu. Tam altı ay süre ile Bayo ve 87 öğrencisi burada günde en azından 12 saat olmak üzere bir savaş eğitimi geçirdiler.

Kesin zafer

Nihayet beklenen gün gelmişti. 25 Aralık 1956 günü gece saat 1'de Bayo'nun 87 öğrencisi «Granma» Yatı ile Veracruz'dan denize açıldı. Bayo, bu kahraman kişilerin Batista'nın Ordusu'nu yenip kesin ZAFER'i sağlayacağından son derece emindi.

«Onlara yalnız yürekli kişiler değil, aynızamanda devasa kahramanlar olmağa hazırlandıklarını anlatmıştım. Onlara kazanma şansılarının binde bir olduğunu, belki de yüzde 90'nın savaşta ölebileceğini yada düşman eline geçebileceğini, fakat geride kalan yüzde 10'un mutlak surette ZAFER'e ulaşacağını kendilerine söylemiştim» **diyordu Bayo...**

Daha işin başlangıcında Bayo'nun 70 öğrencisi Batista askerlerinin tuzağına düşerek saf dışı bırakılmışlardı. Fakat geri kalan 17'si, bayrağı elden bırakmayıp kendilerine yeni savaşçılar bularak halkla elele verip Batista denen namussuzu ve onun gerisindeki emperyalist şebekeyi Küba'dan bir daha dönmemek üzere kovacaklardı.

Fidel Castro ve arkadaşlarının başarısında General Alberto Bayo'nun önemli bir payı vardır. Kendisini Latin Amerika'daki bütün diktatörlüklerin yıkılmasına adamış olan bu yürekli askerin tek arzusu, ölmeden İspanya'nın Franco yönetiminden kurtulabilmesini görmektir. Bu isteğinin gerçekleşmesi, yalnız Bayo'yu değil, yeryüzündeki bütün ilerici güçleri de sonsuz bir mutluluğa boğacaktır.

Ernesto Che Guevara'nın «Gerilla Günlüğü» nün yayınlanması bütün dünyada «gerillacılığı» yeniden günün konusu haline getirmiştir. Gerillacılığın ne olduğu ve nasıl yürütüldüğü konusunda Türkiye'de de liselerin milli savunma derslerinde ve askeri okullarda temel bilgiler verilmekte, ayrıca «komando» adı altında özel gerilla birlikleri yetiştirilmektedir. Gerillacılık konusunda dünyada en yetkili kişilerden biri de, Fidel Castro ve Ernesto Che Guevara gibi tanınmış gerillacıları yetiştiren General Alberto Bayo'dur. Soru cevap şeklinde hazırlanmış olan bu yazı serisinde, General Alberto Bayo'nun kaleminden gerillacılık hakkında temel bilgiler verilmektedir.

● **Bir gerilla savaşının başarıya ulaşabilmesi için gerekli olan ilk ve en önemli şart nedir?**

— Gerilla kuvvetlerinin, dış kuvvetlerin saldırı ve istilasına karşı yada iğrenç ve aşağılık bir diktatörlük yönetimini yıkmak üzere giriştikleri savaşta ezilen halk yığınlarının safında bulunmaları gerekir. Eğer ortada bu şart yoksa, gerilla kuvvetleri daima yenilgiye uğrayacaktır. Geniş halk yığınlarının desteğinden yoksun bir başkaldırış yada halkın benimsediği bir rejime karşı girişilen hareket daima başarısızlığa ulaşır.

● **Bir gerilla grubu kimlerden kurulmalıdır?**

— Yalnızca, fedakâr bir ruha, kişisel cesarete ve sınırsız bir vatan sevgisine sahip olduğunu kanıtlamış idealist gençlerden kurulmalıdır.

● **Gerilla grubuna katılmak isteyen kişide, yukarıda sayılan törel ilkeler dışında daha ne gibi özellikler aranmalıdır?**

— Bu kişi, adı ve soyadı; doğum yeri ve tarihi; medeni hali; karısı, çocukları ve ebeveyninin adları; son 18 yıl içinde çalıştığı yerler; kendisine kefil olabilecek gerillacı arkadaşlarının adları; herhangi bir mahkûmiyeti olup olmadığı v.b. hususları açıklayan bir soru listesi doldurmalıdır. Bu listeye ayrıca, kendisinin siyasi uğraşılarının özeti, herhangi bir siyasi parti yada dernekle ilişkisi olup olmadığı konuları da eklenecektir. Liste dikkatli bir şekilde incelenip değerlendirilecek, eğer bu kişi makbul bulunursa gerilla grubuna kabul edilecektir.

● **Soru listesi incelendiğinde, bu kişinin bir ispiyon yada ilerde gerilla grubuna ihanet etmek üzere aralarına katılmak isteyen bir kimse olduğu anlaşılırsa ne yapılmalıdır?**

— Böyle bir kimse ihtilal ve vatana ihanet gerekçesiyle, harp divanı tarafından yargılanır.

● **Alınan bütün tedbirlere rağmen böyle iğrenç bir «ispiyon», gerilla saflarına katılmış olursa kendisine ne yapılmalıdır?**

— Böyle bir kimsenin kimliği ortaya çıktıktan sonra, Harp Divanı tarafından yargılanır ve acımaksızın ölüme mahkûm edilir. Gerillacıların düşünce ve anlayışına göre yanlış olan bir fikir uğrunda kendileriyle savaşan siya-

ocası yazıyor

BAYO'NUN KiTABINA CHE'NiN YAZDIĞI ÖNSÖZ...

GERİLLACILIK

150 soru 150 cevap

alberto bayo

General Bayo beni kendisinin «en iyi öğrencisi» olarak adlandırmıştı. Yaşlanmayı asla kabul etmeyen bir gladiyatörün bu savaş anılarına bugün için önsözü yazmak ne büyük şeref. Hayattaki tek korkusu, Franco rejimi yıkılıp anavatanı İspanya gerçek özgürlüğüne kavuşmadan önce ölümün kara gölgesinin üzerini kaplaması olan bu modern Don Kişot, bir zamanlar benim iki öğretmenimden birisi olmuştu. Diğeri de, çeşitli ülkelerde dövüşerek elde ettiğim tecrübelerimdi benim.

Bu kitabın devrimci olmayan çevrelerde ne şekilde karşılanacağını bilmiyorum. Fakat benim için, aradan uzun bir süre geçtikten sonra, o heyecanlı ve ateşli günlerin huzur ve sükûn içerisinde yeniden yaşanması, anılarımın tazelenmesi gibi bir şey...

si bir düşman gereğinde affedilebilir, fakat bir «ispiyon» asla! Bu karakterde bir kişi, karşı tarafın bir kahramanı, bir şehidi bile olsa affı asla düşünülemez.

● İdeal bir gerilla grubu kaç kişiden kurulmalıdır?

— İdeal bir gerilla birliği 10-20 kişiden kurulmalıdır. Birlikteki savaşçı sayısı ne kadar az olursa, hareket yeteneği de o kadar fazladır.

● Bir gerilla birliğinin en yüksek hareket hızı ne olmalıdır ve gerilla grubu bir çıkartmayı nasıl yapmalıdır?

— Gerilla grubunun en yüksek hareket hızı, birlikteki en yavaş savaşçının maksimum hızı kadar olmalıdır. Başarılı bir çıkartma yapabilmek için, herşeyin önceden planlanıp, prova edilmesi gerekir. Savaşçılar disiplinli sessiz ve süratli bir şekilde karaya çıkmalı ve her biri üzerine düşen görevi tam olarak bilmelidir. Daha önceden görevlendirilmiş gruplar, çıkarma alanının her iki kanadındaki yüksek arazi noktalarına mevzilenmeli, yine çıkarma sahasının ön tarafındaki yüksek arazi noktalarına gözetleme postaları gönderilmelidir. Aynı anda da birliğin geri kalan savaşçıları çıkarma araçlarındaki malzemelerini boşaltmalıdır. Bütün bu işlemler, sanki aralarında işaret yapılması dahi yasaklanmış bir sağır ve dilsizler grubu tarafından uygulanıyormuşcasına, tam bir sessizlik, disiplin ve son süratle yerine getirilmelidir.

● Gruptaki yavaş hareket eden savaşçılar nasıl kullanılmalıdır?

— Aynı hız ve tempoda olan savaşçıları içine alan ayrı bir birlik kurulmalıdır.

● 10-20 kişilik bir gerilla grubunun komutanı kim olmalıdır?

— Komutan, önderlik yetenekleri, kişiliği, zekası, dikkati ve savaşma arzusu gözönüne alınarak birlikteki savaşçılar tarafından seçilir.

● Birlikteki savaşçıların, gereğinde komutanın yerini alacak kişinin kim olacağını bilmeleri gerekir mi?

— Evet, savaşçılar bu kişiyi bilmeli ve kendisine saygı duymalıdırlar. Birliği yöneten kişi üzerinde hiçbir münakaşa olmamalı ve komutan «yüzbaşı» kim olursa olsun herkes tarafından saygı görmelidir.

● Her bölümün ayrı ayrı görevleri nelerdir?

— **HABER ALMA: Bu bölüm**, gerilla grubunun görevlendirilmiş olduğu arazi parçası üzerinde oturan gerek tarafsız, gerekse düşman kişiler hakkında mümkün olduğu kadar bilgi toplar. Su kaynaklarının, ormanların, nehirlerin, şoselerin, karayollarının, köprülerin, su oluklarının ve bölgedeki kestirme yolların yerlerini tek tek tespit eder. Gruptaki savaşçıların davranışları üzerine sicil ve kayıt tutar. İspiyoncular için bir kara liste hazırladığı gibi, gerilla harekâtına katılmayı arzulayan sempatizanların da bir listesini tutar. Aynızamanda bölgedeki bellibaşlı hedefleri haritaya işler. Bu bölüm düşmandan gizli haber toplama (casusluk) olduğu gibi düşmanın gizli ajanlarını ortaya çıkaran hizmetleri de yürütür. Gruptaki bütün savaşçılar hakkında büyük yada küçük ölçüde çatışmalar esnasında oynadıkları rolleri belirten birer hizmet sicili tutar.

Komut ve mesajları şifreleyen ve şifrelerini çözen bir şifreleme merkezi kurar. Harp Divanı'nın baktığı davalarla ilgili dosya ve kayıtları muhafaza eder.

Haber Alma Bölümü, grup kumandanının yardımcısı tarafından yönetilir. Bu kişinin son derece zeki, tecrübeli ve güven verici olması gerekir.

HAREKÂT BÖLÜMÜ: Askeri harekatlarla gerilla birliğinin yerine getirmek zorunda olduğu diğer faaliyetleri düzenler ve kararlaştırır. Askeri harekâtların sonuçları daha sonra yine bu bölüm tarafından değerlendirilir. Bu bölüm, bir harekâta başlanmadan önce o harekâta katılacak olan sorumlu ve önemli savaşçılarla durum tartışması yapar. Bütün bilgiler toplandıktan sonra bir plan hazırlar ve bunu grup kumandanına sunar. Son söz grup kumandanına aittir. Kendisi bu planı onayladığı gibi gereğinde reddedebilir. Şayet kumandan yaralanma, ölüm, hastalık yada herhangi bir sebeple birlikten uzaklaşacak olursa gerilla grubuna harekât bölümü kumanda eder. Bu bölüm aynızamanda ileride girişilmesi düşünülen askeri harekâtlarla ilgili bilgi ve olaylar üzerine raporlar hazırlar.

SABOTAJ BÖLÜMÜ: Kuruluş içindeki bölümlerden en önemlisidir. Bu bölüm, son derece hareketli, enerjik, muhayyilesi geniş, pratik buluşları olan bir subay tarafından yönetilmelidir. Bu subay, sabotaj konusunda tam işinin ehli bir kişi olmalıdır. Girişilecek bütün sabotaj hareketlerine en büyük dikkati vermelidir.

GERİLLACI TOPLAMA BÖLÜMÜ: Birliği genişletmek üzere savaşçı bulup bunların katılma işlemlerini tamamlamakla görevlidir. Bu bölüm, gönüllülerin listesini yapar ve gönüllüleri üç ayrı kategoride toplar. İlk kategoride çatışmalarda verilecek kayıpların yerini alacak olan en yetenekli gönüllüler yer alır. İkinci kategoride, **«macheteros - bombarderos»**, yani, **«palacı-bomba fırlatıcı»**lar yer almaktadır. Üçüncü kategori ise, istihkâm ve benzeri görevlerde kullanılacak olanları kapsar.

EĞİTİM BÖLÜMÜ: Bu bölümün başında bulunan subay, gerillacılara acemi talimi yaptıran ve çeşitli silahların kullanılmasını öğreten kurs ve okulların yönetiminden sorumludur. Aynızamanda, okuryazar olmayanlara okuyup yazma öğreten kurslar açar. Ayrıca gerilla birliğinin bütün diğer kültürel sorunları ile de uğraşır.

CEPHANE (MÜHİMMAT) BÖLÜMÜ: Bu bölüm cephanenin temininden ve dağıtımından sorumludur. Cephane taşıyıcı sivilleri yönetir ve aynızamanda gizli cephane depolarının yapılmasından ve bakımından sorumludur.

KARARGÂH BÖLÜMÜ: En büyük sorumluluğu üzerinde taşır. Gerilla birliklerinin hiçbir zaman yiyeceksiz kalmamasını sağlar ve eldeki yiyeceğin en uygun şekilde erlere dağıtımını düzenler. Ayrıca, birliklerin ihtiyacı olan malzeme isteklerinden ve bu malzemelerin satın alınmasından da sorumludur.

SAĞLIK BÖLÜMÜ: Her ne kadar bir doktor yada bir erkek hastabakıcı tarafından yönetilmesi arzu edilirse de, birlikte böyle bir kimsenin bulunmaması fazla önem taşımaz. Bu bölüm birliklerin ihtiyacı olan tıbbi malzemenin sağlanmasından sorumludur. Aynı zamanda bölgedeki doktor, hastabakıcı ve diğer tıbbi personelin isim ve adreslerini elde tutar. Şayet bu kişiler kendi istekleriyle gerillaya hizmet etmek istemezlerse zor kullanmak suretiyle kendilerinden yararlanma yoluna gidilmelidir.

PROPAGANDA BÖLÜMÜ: Bu bölüm gerek ulusal gerekse uluslararası basında gerilla birliklerinin savaşma amaçlarıyla, gösterdikleri yararlıklarını devamlı şekilde yansıtılmasıyla görevlidir. Bu mümkün olamazsa, teksir edilmiş propaganda bültenleri ve hattâ gereğinde elle yazılmış mektuplar dahi kullanılır. Hangi şartlar altında olursa olsun, propaganda bölümü eldeki bütün imkânlardan yararlanarak gerillacıların savaş hikâyelerini âdeta bir destan halinde halk arasında yaymak için elinden geleni yapmalıdır. Böylece, kendilerini destekleyenlerin moralleri yükselecek, düşmanın umut ve cesareti kırılacaktır.

Gelecek hafta

Sabotajlar

İşte Konya olaylarının asıl suçluları

Bütün eşyası tahrip edilip yağmalanan TÖS Konya Şubesi ve Öğretmenler Derneği'nin önü.

• Konya'da 23 Temmuz günü emperyalist ve faşist uşaklarının kışkırttığı bir gerici ayaklanma olmuş, ancak başta Başbakan Demirel ve İçişleri Bakanı Sükan olmak üzere bütün sorumlular olayları örtbas etmek ve bütün suçu solculara yüklemek yolunu tutmuşlardır. TÖS Konya Şubesi Başkanı Ali Kaymak, aşağıdaki yazısında, Konya olaylarının içyüzünü açıklamakta, lâik cumhuriyete kasteden bu hareketin sorumlularını ortaya koymaktadır.

«23/7/1968 Salı günü, saat 19.00 dan sonra uğradığımız iğrenç saldırıyı, eksik ve yanlış da olsa basından, T.R.T.'den öğrendim. O yandan, bu yana, biz sustuk. Bunu özellikle yaptık. İstedik ki, sorumlular, sorumsuzlar, ilgililer, ilgisizler söyleyeceklerini söylesinler. Nitekim söylediler de... Öte yandan, dürüst ve namuslu adliyecilerimiz de delilleri toplayıp yargıçlara versin, istedik. Bu da bugün oldu. Artık biz de bu konuda konuşmak, sana iki satır lâf etmek istiyoruz. Her halde konuşmamızı siz de sabırsızlıkla bekliyorsunuzdur. Ayrıca, bizim tek sığınağımız, dayanağımız ve güvencimiz sensin. Senin sağ-duyuna olan inancımız tamdır. Zaten bunun için sana seslenmek gereğini duyuyoruz.

Hemen başta şunu söyleyelim ki, olayın olduğu günden bu yana sahip bulunduğumuz kanıyı değiştiren bir delil elde edilmediği gibi, tam tersine, bütün deliller kanımızı daha bir güçlendirip pekiştirmiştir.

ÇAĞ DIŞI OLAYIN YARATICILARI KİMLERDİR?

Hiç şüphe yok, bu çağ dışı olayın yaratıcıları toplumsal ve tarihsel oluş ve gelişimin dışına ve gerisine düşmüş olan bütün toplumsal sınıf ve zümrelerdir. Nedir bu çağının gerisine düşerek devrimci fonksiyonunu yitiren sınıf ve zümreler? Biliyorsun. Biz de söyleyelim. Bir kere şunu kesinlikle bilelim ki, gelişmesi geri bırakılmış ülkemizin, Türkiyemizin, bütün gelişimi geri bırakılmış ülkeler gibi temel çelişkisi, baş belâsı, Birinci Kurtuluş Savaşında Atatürk'ün önderliğinde KUVVAİ MİLLİYE ile kapı dışarı ettiğimiz ve İkinci Dünya Savaşının hemen ertesinde Truman Anlaşması ile kendisine yeniden bir pencere aralayan kapitalizmin emperyalizmidir. Emperyalizm girdiği her ülkede olduğu gibi, ülkemizde de kendisi ile işbirliği yapacak sınıf ve zümreleri de hemen bulmuş ve yaratmıştır. Bu sınıflar da, iş birlikçi burjuvazi, yani komprodor burjuvazisi, feodal toprak ağaları ve feodal düzenin içinde yer alan el-zenaatkârlarının oluşturduğu loncalar gibi feodal kalıntılardır. İşte Konya'daki çağ-dışı 23 Temmuz olayının gerçek yaratıcıları ve suçluları bu güçlerin kurdukları çıkar ittifakıdır. Evet, binamızı ve lokalimizdeki otuzbeş öğretmen arkadaşımızı taşa tutanlar; Ticaret ve Sanayi Odası temsilcileri, Komünizmle Mücadele Derneği, Mücadele Birliği, on dört esnaf dernekleri ile bu esnaf derneklerinin kalfaları, çırak ve yamakları ve sakallı nurcular ile izinli, izinsiz yüzlerle kışkırtılmış Kur'an Kursu öğrencileridir. Ne var ki bu durum bunların gerisinde yatan emperyalizm ile onun iş birlikçisi komprador burjuvazisi, feodal toprak ağaları ve öteki feodal kalıntılardan oluşan ve Türk halkının emeği üzerine çıkar ittifakı kuran bilcümle sömürücüler olduğu gerçeğini gizleyemez. Nitekim, dürüst ve namuslu Türk adliyecilerinin koğuşturmaları da bu yöndedir. Bizim, onların üzerimize saldırttıkları ile bir alıp vereceğimiz yoktur. Onlar da er-geç doğruları ve gerçeği öğrenecekler ve bizim gibi kendi emeklerinden, bilimden ve gerçeklerden yana ve sömürücüler ittifakının karşısında saf tutacaklardır. Zaten sömürücüler ittifakının korkusu da budur. 23 Temmuz olayı, sömürü oyununun bozulacağı korkusunun eseridir.

NE YAPTILAR, NE OLDU NEDEN OLDU?

Büyük Türk halkı! Türkiye Öğretmenler Sendikası Konya şubesi ve Konya Öğretmenler Derneği 23 Temmuz olayında, ilk ve baş hedef olarak seçilmiş. Türkiye'de sultasını kurmuş bulunan emperyalizm, işbirlikçi sermaye ve feodal unsurlar ittifakının kışkırtıcılığında, esnaf dernekleri ile onların kalfaları, çırak ve yamakları, sakallı nurcular açık-gizli Kur'an Kursu öğrencileri ve beraberindeki çapulcular sürüsü «İslâm Birliği isteriz, komünistlere ölüm.» bağırtıları ile ve bir saat süre ile taş yağmuruna

tutmuşlar ve otuz beş arkadaşımız, sonlarının ne olacağını bilmeden bekleşmişlerdir. Bununla da yetinmeyen saldırganlar, Atamızın iki büstünü param parça etmişler, bütün mallarımızı tahrip ederek yağmalamışlar, bir kitaplığımızı da alt-üst ederek imha etmişler, tabelâlarımızı da indirip ufak ufak etmişlerdir. Değerli öğretmen arkadaşımız Mükerrem Mermer de ağır surette yaralanmıştır. Daha sonra da sokak sokak devrimci öğretmen avına çıkılmış, yeşil bayrak özlemcileri Öğretmen Evlerinden geri püskürtülmüşlerdir.

Bu arada TİP İl binası, üç kitapevi, bir matbaa ve gazete, üç içkili lokanta ve otel tahrip edilip yağmalanmıştır.

Ayrıca ve özellikle Hükûmet binası da taş yağmuruna tutulmuş, Ordu sorumlularının tekzip etmelerine rağmen, Ordu Evinin de taşlandığı ve kırılan camlarının bir saat içerisinde taktırıldığı da hâlâ devam eden söylentiler arasındadır.

BİZE YAPILAN SALDIRININ NEDENİ

Büyük Türk halkı! Şimdi de sana bunu açıklayacağız. Biz çocuklarımıza bilimi öğretiriz. İsteriz ki halkımız bilimin verilerinden nasiplensin ve onu tadımlasın. Kapitalist hıristiyan ülkelerinin sömürüsünden yurdumuzu kurtaran Atatürk gibi, en iyi, en doğru yol gösterici

KUMARHANE - SENDiKA

Toplu sözleşme yapılan işyerlerinde işçi aidatlarının işveren muhasebesince kesilmesi, gözü açık kişilerin yeni yeni sendika kurmalarına geniş ölçüde yol açtı. Eski sendikalardan pek çoğu da yeni olanaklardan bol bol yararlanarak servet edinmeye koyuldular. Bu çıkarlarını sürdürmek için de işverenlerle işçi haklarını elde etmek için müzakere ve pazarlık yerine, işçilere göstermelik menfaatlar sağlayıp, kendi öz çıkarlarını sürdürücü işlere aşırı derecede gömüldüler.

Biz, öteden beri bu tür sendikacılara karşı çıktık, mücadele verdik. İstedik ki büyük işçi örgütleri de bu yolda çalışsınlar, işçi sendikalarını geçim ocağı yapanları silip süpürsünler. Ne yazık ki, kendilerine umut bağladığımız örgütler üç beş yıldan beri aynı yola kaydılar: Mücadele, işçi haklarını öne sürüp kendi çıkarlarını parselleme alanına döküldü. Dok işçileri arasında başlayan yeni bir mücadele ve parçalanma bunun tipik bir örneğini teşkil ediyor.

Bir tarafta makbuz vermeden aidat toplayanlar, bir tarafta toplu iş sözleşmesiyle kanunda yazılı hakları ortadan kaldıranlar ve ayda 5440 lira ücret alan sendikacılar ekibi.. 30 kişilik bir işçi gurubunu, yeni sendikaya yazılmasınlar diye Canlı Balık lokantasında 2500 lira harcayarak ikna etmeğe çalışmalar, işverenle bir olup yeni sendikaya girenlere göz dağı vermeler ve öte yandan aynı anlayışta oldukları, ancak seçilmedikleri için mücadeleye atıldıkları anlaşılan bir ekibin ağır hücumları... Yeniler diyor ki :

«İşverenin tahakkümünden kurtulmak için kurulan işçi teşekkülleri, gayesinden uzaklaşır ve soysuzlaşırsa, işverenin tahakkümüne rahmet okutacak tahakküm müesseseleri haline gelir. İşte işçi için en tehlikeli durum bu noktada başlar.»

Doğru.. Ancak, bu tür sendikaları ele geçirmek olanağı kalmadığı için işçileri, o sendikalardan devrimci nitelikteki sendikalar içinde örgütlemekten başka çıkar yol kalmamıştır. **«Namuslu Milliyetçi»** kisvesine bürünerek, devrimcileri **«komünist»** diye suçlayanlara aldırmadan işçilere politik bilinç vermeye çalışmak, sendika kurmaktan da önemli bir aşamadır. Bu nedenle dok işçilerinde başlayan uyanışı yeni bir kapana sıkıştırmamak için işçilerin gözlerini dört açarak oynanmak istenen oyunu iyi görmeleri gereklidir.

Alkali Klor, Mannesmann boru, Kula mensucat, Çan seramik, Maden ocakları, Paşabahçe cam, Kazlıçeşme deri, Singer, Sağlık, Ataş grevlerini yenilgiye uğratanların işbirlikçi niteliklerini unutmadan ve politik, sosyal anlayışa rest çekmeden yeni sendika kurmak işleri daha da çığırından çıkarır diyenlere kulak asmak gerekir.

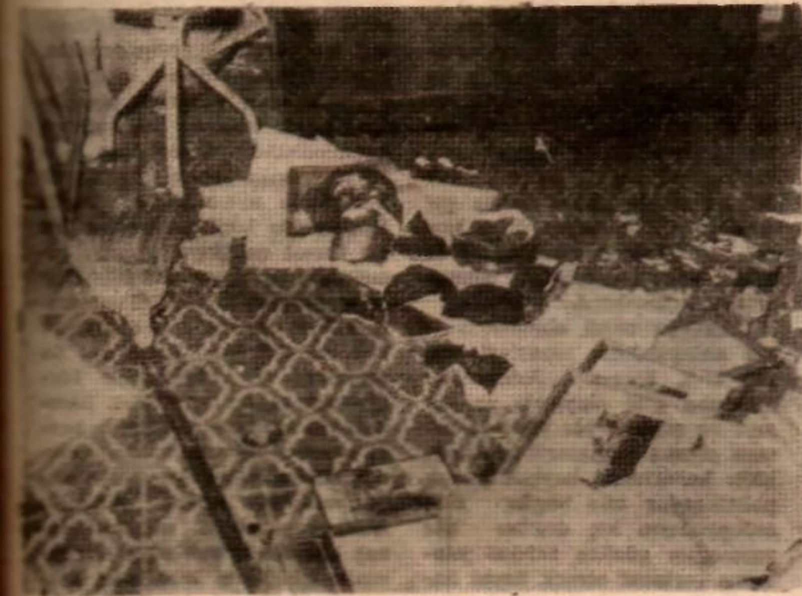
Sendikaları kumar gecelerinin «kara kaynağı yapanlar **«benim 65 bin üyem var»** diyen kumarhane işleticisinin **«milliyetçi sendikacılığı»** ndan ders almalıdırlar.

Devrimciler, işçileri bu kapkaç sendikacıların elinden kurtarmak için tutumlarını, süratle dinamik bir zemine kaydırmalıdırlar. Ortam, işçileri soyup soğana çeviren kumarbaz sendikacılar yararına olsa bile, pahalılık ejderine toplu sözleşme ile aldıkları zamların fazlasını kaptıran işçileri uyarmak, gittikçe kolaylaşmaktadır. Yeter ki, büyük amaç, küçük hesapların kalabalığı altında kaybolmasın.

Kemal SÜLKER

TÖS Konya Şubesi Başkanı ve felsefe öğretmeni Ali Kaymak'ın masasına bırakılan taşlar ve sopalar...

İşte belge... 23 Temmuz günü TÖS Konya Şubesi'nin ve Öğretmenler Derneği'nin iki Atatürk büstü de tuzla buz edilmiştir...

olarak bilimin ve onun uygulamasından doğan teknolojinin verilerini kabul ederiz. Ve bütün bunları halkımızın mutluluğu ve onun insanca yaşaması için yaparız. Bu ne demektir? Bu demektir ki, her türlü dış ve iç sömürüye, Hayır! İnsanın insana kulluğuna, Hayır! Bu daha açık bir deyişle, yukarıda belirtilen sömürü ittifakına yani emperyalizme, onun işbirlikçi komprodor burjuvazisi, satılmış bürokratlar ve bütün feodal kalıntıların egemenliğine, Hayır!

Bizim Milli eğitimimizin amaçları, yer-altı ve yer-üstü servetlerimizin korunmasını, emeğe en üstün değerin verilmesini öngörür. 1961 Anayasamızda milliyetçiliği bu anlamda temel alır. İşte sözünü ettiğimiz, kökü dışarda olan çıkar ittifakı, yani emperyalizm-komprador - ağa - satılmış bürokrat dörtlüsü bunu istemediklerinden ötürüdür ki, öteden beri yedeğine dini de takarak, tıpkı Milli Kurtuluş Savaşımızda olduğu gibi millici uyanık güçleri imha planı hazırlamakta idi. Nitekim, 1968 Mart ayının son gününde, Diyarbakır'da süper mürşit Necip Fazıl Kısakürek:

«Yakında Konya'da bir kıyam olacaktır.» diyerek bütün millici uyanık güçleri imha, planını açıklamıştır. Millici uyanık güçleri imha için önceden hazırlanan bu plan, bir geri dönüşü ve teokratik devlet özlemini amaçlamaktadır. Bu plânın önceden hazırlandığı 23 Temmuz olayının görünüşteki nedenlerinde de kendisini apaçık olarak ortaya çıkarmıştır. Şöyle ki : Devrimci Konya Yüksek Öğrenim gençliği «Amerika emperyalizmini lanetleme ve kınama» mitingi düzenlemişti. Amerika emperyalizminin lanetleme ve kınamasını istemeyen sömürücüler ittifakı mitingi engellemek üzere Vilayete hem sözlü ve hem de yazılı olarak baş vurdukları gibi durumu İç İşleri Bakanı Sükan'a bildirerek Ankara ile bağ kurmuşlardır.

Bu arada mitingi düzenleyen Devrimci Konya Yüksek Öğrenim Gençliği çıkması muhtemel bir çatışmayı önlemek ve faşizme çağrı gönderme durumunda kalmamak amacını güderek mitingden vaz geçmişler ve bu yönde düzenleyip imzaladıkları dilekçeyi de vilâyete vermişlerdir. Mitingten vazgeçildiği, Konya Vali Muavinini ve Konya Emniyet müdürü tarafından Hükümet binasını saran sömürücüler ittifakı ve onların kışkırttıkları esnaflar, onların çırak ve yamakları ile sakallı nurculara ve çapulculara bildirilmiştir. Böylece niyetleri açığa çıkanlar; bir an şaşalamışlar ve sonra plânlarını uygulamaktan vaz geçmiyerek arabalara yükledikleri taşlarla ve önceden özel olarak hazırlayıp dağıtımını yaptıkları sopalarla devrimci yuvaların tahrip ve yağmasına geçmişlerdir.

AMAÇLARI NEDİR?

23 Temmuz Konya olaylarının hedefi, Cumhuriyet rejimi, Atatürk ilkeleri ve 1961 Anayasasının getirdiği ilkeleri ortadan kaldırmak, bütün devrimci güçleri yok etmek ve demokratik rejime paydos çekerek, sermaye diktasına gerekli ortamı hazırlamak; hattâ, bununla da

yetinmiyerek teokratik devlet düzenini kurup büyük Türk halkını ve onun en kutsal varlığı olan emeğini daha rahat sömürmektir.

Özetle, 23 Temmuz Konya Olayları, Türkiyede yapılması plânlanan karşı devrim hareketinin bir provası niteliğindedir. Ve ipleri de Amerikan tekellerinin bekçiliğini yapan CİA'nın ellerindedir.

SONUÇ

Görülüyor ki, emperyalizm-komprador-feodal ağa-satılmış bürokrat dörtlüsünün hedefi sadece devrimci Türk öğretmeni değildir. Bütün devrimci ve millici güçler, Atatürk'ün devrim ilkeleri, 1961 Anayasası Cumhuriyet ve demokrasi rejimi ile ülkemizi tam bağımsız yaşatmaktır hedefleri. Burada özellikle şunu da belirtmek isteriz ki, tam bağımsızlıktan anladığımız ister Amerika ve ister Rusya olsun bunların ülkemizi bağımlı kılacak her türlü davranışlarının şiddetle karşısında olmaktır. Öyleyse yapılması gereken açıktır : Emperyalizme karşı olan bütün Anayasacı, devrimci ve millici güçler, Türk öğretmeninin demokratik yoldan yaptığı bu mücadelesine katılmalıdırlar. Bütün devrimci ve millici güçler birbirleriyle uğraşmaktan vazgeçerek kökü dışarda, gayrı milli sömürücüler ittifakına karşı güçbirliğine geçmelidirler.

Biz, TÖS Konya şubesi ve Konya öğretmenler Derneği olarak 1961 Anayasası ve ona dayalı yasalar çerçevesinde demokratik yoldan Türkiyemizde tam bağımsız, gerçekten demokratik milli devlet kurulana, insanın insan tarafından sömürülmediği, toplumda büyük Türk halkının emeğinin egemen kılındığı daha üstün bir üretim ve toplum düzeni kuruluncaya kadar, her zamankinden daha güçlü olarak, anti - emperyalist anti-kapitalist ve anti - feodal savaşa devam edeceğimizi büyük türk halkına bir daha bildiririz.

Yarın devrimcilerin olacaktır.
Yaşasın Büyük Türk Halkı.
Yaşasın devrimci Türk öğretmeni ve bütün devrimci milli güçler.

Saygılarımızla.»

POLİTİKA VE ÖTESİ

mehmed kemal

MAÇOR'LA KONUŞUYORUZ

Maçor bir zengin köpeği... Geçende yaş günü yaptılar ona. «Doğum Günü Partisi» de diyorlar. Partiye sevgili arkadaşları «Çiko ile Fındık, Çeri ile Bobi» gelmişler. Bütün mahalle arkadaşlarının hazır bulunduğunu bol tirajlı gazete hem haber veriyor, hem de resimlerini basıyor. Maçor'u ben önceden tanımazdım. Ama ülkemizde Maçorlar bulunduğunu bilirdim.

Maçor'la oturup konuşayım, dedim. Aradım, kendisini buldum.

«— Merhaba, Maçor!..»

«— Merhaba efendim...»

«— Doğum günün kutlu olsun.. Kaça bastık...»

«— Teşekkür ederim. Kaça bastığımıza gelince, sorma elaleme rezil olduk. Millet açlıktan kırılırken, bizlere böyle şölenler düzenlenmesi ağırıma gitti doğrusu... Ben hayvanlığımdan utandım, sizler insanlığınızdan utanmıyorsunuz...»

Baktım, Maçor, hayvan gibi değil, insan gibi konuşuyordu. Ülkemiz bir garip oldu, kimi hayvan insan gibi konuşuyor, kimi insan hayvan gibi... Buna da alışıyoruz.

«— Neden Maçor, pekalâ güzel olmuş doğum günün. Sevdiğin arkadaşlar da gelmişler. Mahalledeki köpekler senin sayende taze kemik yemişler. Bunun içinde zengin köpekleri de var, yoksul köpekleri de... Hepsi geçinip gitmişler..»

«— Öyle deme.. Ertesi gün gazetede resmim çıkınca sokakta gezenlerin gözlerine baktım. Kinli kinli idi. Hani bizimkinin elinden kurtulsam da yalnız başıma bir kalsam, beni bir kaşık suda boğacak gibi bakıyorlardı. Yoksul evlerine ayda bir kilo et girmezken, taze kemiklerin etini sıyırıp bir yana atarak bize vermelerine tahammül edemiyorlardı.»

«— Olur böyle şeyler...»

«— Gözünü seveyim deme.»

«— Neden?»

«— Biz köpekler insan kinini, insanlardan daha çabuk anlarız. Daha doğrusu insanlardan daha çabuk kokusunu alırız. Bu sefahatın, bu zevkin, bu keyfin bir gün kokusu çıkacak.. Havadan bu kokuyu alıyoruz.»

«— Ne zaman olur bu?»

«— Biz köpekler hayvanlaştıkça ve siz insanlardan bir kısmı da köpekleşmeyi bıraktıkça olacak bu...»

«— Yani...»

«— Yanisi, gördünüz limana Amerikan donanması geldi. Kimlerin insanlaştığını, kimlerin köpekleştiğini gördünüz. Onu da mı biz gösterelim. Amerikan emperyalizmi kol gezerken, değerli misafirlerimize dokunmayın.. diye yazan meslektaşlarınızı da okumadınız mı? Bunların köpekleşmesinden, inanın biz köpekler utanıyoruz. Siz meslektaş olarak nasıl dayanıyorsunuz?»

«— Canım onların her sömürücüye köpeklik ettiğini biliyoruz.»

«— Hayır senin dediğin gibi değil.»

«— Nasıl ya?»

«— Senin dediğin gibi olsa, bu köpekleri seçmezler. Ben hangi dönemi hatırlasam, bu köpeklerin seçildiğini biliyorum. Köpekliğini bilseler, kuyruk salladıklarının farkına varsalar, çoğunluk bunlardan bir kısmını seçer mi?»

«— Sen neler de bilirmişin Maçor? Bunları sana kim öğretti?»

«— Hayat öğretti.»

«— Peki ne olacak bunun sonu?»

«— Sonu köpeklikten kurtulmak. Köpeğe, köpek; insan, insan değerini vermek. Köpek köpekliğini, insan insanlığını bilmezse, siz sömürülür gidersiniz biz de size acırız.»

Bakıyordum, Maçor, iyiden iyi kızgındı. Üstüne varmak istemedim. Neme lâzım, birden köpekliği tutar da bir yerime saldırır diye korktum. Kuduz iğnesi, şu bu, uğraş dur, artık. Az geri çekildim. Çekindiğimi anlamış olacak ki :

«— Korkma, dedi. Korkma bir şey yapmam.»

«— Korktuğum yok.»

«— Sen bizden korkacağına, her gün sütunlarında köpekleşenlerden kork! Hadi bizim kemikçi olduğumuz doğal bir şey.. Bunların kemik yalamaları doğal değil. Bunlar eğitilerek kemikçi oluyorlar. Çekineceksen bu eğitilmiş kelplerden çekin. Onların ısırması kuduz aşısıyla da geçmez. Koca bir toplumu kuduzlaştırırlar. Toplum kudurunca, kendileri de iflâh olmazlar. Kudurmuş toplumun kudurganlığı önünde yokolup giderler.»

«— Doğru gibi konuşuyorsun Maçor...»

«— Benden bugünlük bukadar...»

«— Teşekkür ederim.»

«— Ha şunu da söyliyeyim... Bu sözlerim beyanat değildir. Beyanat olarak yazarsan... Sonra aynı sütunda aynı puntolarla yalanlarım. Biliyorsun, biz ev köpeğiyiz. Sokak köpeği değiliz. Bağımlı sayılırız. Gazetecilerle ileri - geri konuştu diye, kemiğimizi keserler. Kemiksiz kalmanın ne demek olduğunu sen bilmezsin. Ama git, kemik yalayıcı meslektaşlarından sor. Nasıl zor olduğunu onlar, sana anlatsınlar.»

Yazmıyacağımı söyliyerek ayrıldım. Ama dayanamadım yazdım. Siz isterseniz, bunları Maçor anlattı diyin, isterseniz Maçor'a benziyen öteki köpekler.

DIŞ YORUM

Silahsızlanma ve Türkiye...

HÜSEYİN BAŞ

Silahlanma için harcanan paranın değeri ekvatoru çevreleyen uzunlukta, 8 metre kalınlığında ve 10 kilometre genişliğinde bir altın kuşağa eşittir...

II

Yugoslav yazarı Andro Gabeliç, Sovyet Rusya ile Amerika arasında varılan anlaşma hakkında yazdığı bir yazıda bazı temel noktalara değinmekte ve bugün bir kaçı hariç, hemen bütün ülkelerin imzalamak üzere bulundukları anlaşmanın kapsamı ve uzantıları üstünde durmaktadır. Yazara göre nükleer silâhların yayılmasını önlemeyi öngören anlaşmada söz konusu edilen yayılma dikey'den çok yatay bir yayılmadır. Başka bir deyişle nükleer iki büyük güç atom silahlarını artırmakta serbest olacaklar, buna karşılık yatay planda, bu silahların nükleer kulübün dışında kalan ülkelere yayılmasını önleyeceklerdir.

Kaldı ki yatay planda önleme de, aslında son derece yüzeyde kalan bir engellemeden ibarettir. Amerika'nın bizzat kendi itiraflarına göre, Batı Avrupada ve o bölgedeki çeşitli üslerinde 7000'i aşkın nükleer başlık ve bir o kadar taşıyıcı aracı vardır. Uzakdoğu bu rakamlara dahil değildir. Öte yanda, yatay yayılma en çok ve bizzat nükleer güçlerin tekelindedir. Yüzlerce savaş gemisi ve nükleer başlıklı füzeler taşıyan atom denizaltıları yedi denizlerde kol gezmektedir. Stratejik Air Command'ın sürekli bir biçimde göklerde dolaşan ve zaman zaman tehlikeli yüklerini oraya buraya düşürerek, insanlığın başına barışta bile telâfisi imkânsız belâlar açan uçakları da hesaba katılırsa, nüklee. güçlerin. stoklarını artırarak dikey plânda ve bunları yeryüzüne yayarak da yatay planda, dünya ölçüsünde bir tehlikenin yaratılmasında başrolü oynadıklarını teslim etmek gerekir. Bununla birlikte anlaşmaya ilişkin Sovyet memorandum'una dikkatle eğilindiğinde, anlaşmanın bu kez, sadece nükleer silâhların öteki ülkelere yayılmasını değil, — ki sırada bekleyen en az yedi ülke var — ellerindeki stokların eritilmesi ve bu eğilimin giderek silâhsızlanmanın diğer bölümlerine de uzanmasını öngördüğünü belirtmektedir.

SOVYET MEMORANDUM'U

Bütün ülkelere tevdi edilen Sovyet Memorandumu, nükleer silahların yayılmalarının önlenmesine ilişkin anlaşmanın Moskova'da imzalanması sırasında Başbakan Kosigin'in açıklamalarından da anlaşıldığı gibi, nükleer silahlanma yarışını durduracak tedbirlerin derhal alınmasını, genel ve tam bir silahsızlanmanın gerçekleştirilmesini hedef olarak almaktadır. Sovyet Memorandumunda şu temel hedefler yer almaktadır:

1— Nükleer silahların kullanılmasının yasaklanması;

2— Nükleer silahların üretiminin durdurulması, stokların indirimi ve yok edilmesi;

3— Stratejik nükleer silahların taşıyıcı araçlarının (füzelerin) yapımının sınırlandırılması ve karşılıklı olarak indirilmesi;

4— Nükleer silah taşıyan bomba uçaklarının ulusal sınırlar dışındaki uçuşlarının yasaklanması; füze taşıyıcısı denizaltıların seyir bölgelerinin sınırlandırılması;

5— Yeraltı nükleer denemelerin yasaklanması,

6— Kimyasal ve bakteriyolojik silahların kullanılmasının yasaklanması,

7— Yabancı ülkelerdeki askeri üslerin ortadan kaldırılması,

8— Bölgesel silahsızlanmanın gerçekleştirilmesinde alınacak tedbirler.

TÜRKİYE NEREDE

Barışa açılan bu perspektifte Türkiye'nin durumu nedir? Mesele genel plânda alındığında güçlük arzetmemektedir. Gerçekten de Türkiye'nin gerek Atatürk'ün geleneksel barışçı politikası gerekse de bugün azgelişmiş bir ülke olarak silahlanma yarışının yükünü, dolaylı da olsa bütün ağırlığıyla taşımakta oluşu ve giderek doğrudan doğruya ve en geniş anlamıyla güvenlik endişesiyle topyekûn bir nükleer tehlikenin önlenmesine, silahlandırma yarışının engellenmesine elbette ki cam gönülden taraftar olması gerekir. Hattâ taraftar olmakla yetinmeyip bu barışçı çabaya katkıda da bulunması doğaldır. Ancak yukarıda da belirttiğimiz gibi, mesele pratikte bir dizi güçlükle karşı karşıyadır. En önde gelen güçlük, kuşkusuz, Türkiye'nin Anglo-Amerikan emperyalizminin çıkarlarının korunması için dünyanın çeşitli kilit noktalarında kotarılan ve saldırganlığı defalarca saptanan NATO türü askeri paktlarda yer almasıdır. Ayrıca Amerika'nın NATO paravanasıyla, andlaşmaya dahil olan ülkeler topraklarında amacı yine saldırganlık olan askeri üsler elde etmesi, ve bu ülkeler topraklarını nükleer bir savaşın bütün şimşeklerini üstüne çekmeye hazır birer nükleer silah deposu haline getirmesi sadece barışı değil bizzat bu ülkelerin güvenliğini de tehdit eden bir tehlike olarak ortaya çıkmaktadır.

NATO'ya dahil olmamızın ikili anlaşmaların zararları bizzat U-2, Kıbrıs, Johnson'un mektubu gibi olaylarla en somut ve şaşmaz bir biçimde ortaya çıkmış ve Amerika'ya bağlılığı kendilerine bayrak yapan politikacılar bile bugün ikili anlaşmaların hiç değilse kör parmağım gözüne türden yanlarını bertaraf etmek üzere harekete geçmek zorunluğunu duymuşlardır. Oysa mesele sürüp giden ve sayısı ve kapsamı bir türlü ortaya çıkmayan ikili anlaşmaları ince bir rötüşla şirin göstermek değildir. Mesele hiçbir zaman kontrolümüz altına verilmeyecek, tetiklerini hiçbir zaman elimizde tutamayacağımız askeri üsler ve bu üslerin tehlikeli yüklerini kapı dışarı etmektedir.

Ana muhalefet partisinin NATO'da kalmayı öğütleyen raporu, bu açıdan bakıldığında, hiç bir yenilik getirmemekte, NATO içinde reform yapmak elimizde imiş vehmiyle meselenin özünü ortaya koymaktan kaçınmaktadır. C.H.P. nin NATO'da kalınmasını öğütleyen görüşünün ayrıntılarını henüz bilmemekle birlikte, hemen bir iki temel çelişkiye işaret etmek isteriz. Geçen Şubatta Dışişleri bütçesinin tenkidi sırasında C.H.P. sözcüsünün NATO ve İkili anlaşmalar konusuna da değindiği ve; **«Masum bir Türkiye'nin saldırı sayılacak hareketlerin sahnesi olmasına, kendi arzusu dışında imkân verecek bütün yollar her halde kapatılmalıdır. Kuzey Atlantik Andlaşmasının 5. maddesi savaş karşısında müttefikler arasında işbirliğini tarafların takdir ölçülerine terk etmektedir. Türkiye'ye ait takdir ve karar imkanlarını fiili oldubittilerle elden kaçırtacak müsaadeler olmuşsa, geri alınmalıdır»** dediği hatırlardadır. Böylece ikili anlaşmaların düzeltilmesini, andlaşmanın 5. maddesini eleştirmekle de savaş karşısında müttefikler arasındaki işbirliğinin takdir ve karar imkânlarının Türkiye'nin elinde bulunmadığını ayrıca fiili oldubittilerle Tür-

"Efendiler, haberiniz ola,,

Selma ASHWORTH LONDRA'DAN YAZIYOR

Konyada kitabevi basan, kitap düşmanları... Öğretmen döven, eğitim düşmanları.. İleri, aydınlatıcı, ışık verici tüm yolların düşmanları... Kara örümcek beyinli, kara inançlı, Türklük düşmanları...

Atatürk'ün traş ettiği kelleler gene saç sakal koyverdi.

Bu korkunç gericilik dalgasına, sırf kendi çıkarları için set çekmiyen efendiler!

Atatürk devrimlerinden bunca yıl sonra, Türk kadınını çarşafa çekmiye kalkışanlara, onu okutmak istemiyenlere ses çıkarmıyan sizlersiniz...

Anadolu evlâtlarının ilk okul yerine, imama gönderilmesine göz yuman sizlersiniz...

Anadolu çocuğuna «ABC» yeter, gerisini bilmesine ne lüzum var diyen sizlersiniz...

Düşünen, yazan, okuyan kafalara «kızıldır», «komünisttir» damgasını vurup, hapislerde süründüren sizlersiniz...

Üniversite gençliğine, Türk polisi tarafından hayvan gibi dayak attıran gene sizlersiniz...

Ama sizin karılarınız, Paris'ten korse, Lodradan don giyer. Kızlarınız mini eteklerle Hiltonda, diskoteklerde kıç atarlar... Onları kimse çarşafa sokmaz.

Oğullarınız Kolejlerde okur, Amerikada doktora yapar... Onlar kara tırnaklı, kara sakallı hocanın elinde kuran öğrenmez.

Sizler saltanat sürebilesiniz diye, Anadolu evlâdını bir elde tesbih, bir elde kuran, sallabaş haline mi getirmek istiyorsunuz?..

Vatana mı kastettiniz yahu?... Türk ulusunun beynini mi kurutmak istiyorsunuz?

Yok efendiler, yok!

Elbette gün gelecek, sizin yakanıza yapışacak, sizi sıgaya çekecek, sizden vatana ihanetin hesabını soracaklar çıkacaktır. Bu ulus her zorlu devrinde, en beklenmedik bir anda, yelelerini sallamış ve arslan gibi kükremiştir. Türk ulusunun kükremesi, ona buna benzemez efendiler, haberiniz olsun!

Silahlanmaya kentilyonlarca lira harcanırken, az gelişmiş ülkelerde insanlar açlık, sefalet ve hastalıktan kırılmaktadır.

kiye'nin istemediği bir savaşa sürüklenebileceğini ortaya koyan C.H.P. bugün, bütün bunlara rağmen ne olduğu belirsiz bir reform vehmiyle, dönüp dolaşıp yine NATO içinde kalmayı önermektedir.

Oysa bilindiği gibi, Fransa'da yıllarca NATO'da aynı şeyleri eleştirmiş ve bıkıp usanmadan reform isteğinde bulunmuştur. İsteklerinin Amerika tarafından sürekli bir biçimde hasıraltı edilmesiyle de, sonunda, antlaşmanın askeri teşkilatı, NATO'dan çekilmek zorunda kalmıştır.

Dışişleri Bakanı Çağlayangil'in «**İçinde bulunduğu jeopolitik durum bakımından Türkiye bekasını sağlayacak tedbirler almak durumundadır. Bugün Türkiye münferit savunma gücünü tek başına ayakta tutmak istediği takdirde, ekonomik kalkınmasından bir sürü fedakârlıkta bulunmak zorunluğunda kalır.**» diyerek «**NATO Amerikan hegemonyasında değildir**» düşüncesini öne sürerek, artık dünya üniversitelerinde ders olarak okutulacak derecede açıklık kazanan bir gerçeğe karşı çıkması, meseleleri çözüme, hele şimdi hiç yetmeyecektir. Çağlayangil, nükleer silahların yayılması ve genel silahsızlanma konularında beliren perspektiflerin ışığında meseleleri yeniden değerlendirmeye bakmalıdır. 18'ler komisyonu geçen Nisan Cenevre'de nükleer silahların yayılmasının önlenmesi projesine imza koyacak nükleer silahlara sahip bulunmayan ülkelere karşı, nükleer silahların kullanılmaması garantisinin verilmesiyle ilgili teklifi, teklifin nükleer silahlara sahip omayan ülkelerle, yine aynı nitelikte fakat topraklarında başkalarına ait nükleer silah bulunduran ülkeleri aynı planda tuttuğu gerekçesiyle reddetmişti. Türkiye bugün tıpkı Batı Almanya gibi, topraklarında yabancı ülkelere ait nükleer silahlar bulunduran ülkeler arasındadır. Bu niteliği ile de, Nükleer silahlar saldırısına karşı hiç bir uluslararası garantinin kapsamına girmek şansına malik değildir.

Ulusal topraklarda bulunan yabancı üsler gerçek bir silahsızlanmanın en önde gelen engellerinden biridir. Bugün varılan anlaşma, bütün güçlüklerine rağmen bu engelin de mutlaka üstesinden gelecektir. Barışa yönelen bu yarışta topraklarımızda bizi, istemediğimiz bir savaşın cehennem ateşlerini üstümüze çekecek olan yabancı üslerden bir an önce arınarak, onurlu yerimizi almalıyız. Nükleer tehlikeye maruz bulunmak için mutlaka nükleer bir güç olmak gerekli değildir. Yabancıların nükleer deposu durumunda olmak, şimşekleri üstümüze çekmek, gerçek bir barışın mutlu imkânlarından bütünüyle yararlanma şansını yitirmek için yetip artmaktadır. Bize tetiği yabancıların elinde bulunan dehşet makinaları değil, halkımızı savaşın tüm belalarından kurtaracak barış parotonerleri gereklidir. Açılan barış perspektifini bu açıdan değerlendirmeliyiz.

GUATEMALA KAOSU

Engin AŞKIN
KANADA'DAN YAZIYOR

Guatemala, Orta Amerika'nın en geri kalmış ülkelerinin başında geliyor. Koşulları yönünden, Yağma edilen kıta deyimiyle anılan bölümdeki ülkelerin hepsinden daha huzursuzdur. Orta Amerika'nın da en yoksul ülkesidir Guatemala. Komşuları, San Salvador'dan, Nicaragua'dan, Kosta Rika ve Panama'dan daha çok sömürülmüş bir ekonomik düzene sahiptir.

Guatemala, genellikle volkanik dalgalardan ve sık ormanlardan meydana gelen bir toprak üzerinde bulunmaktadır. Ülkenin güneyinde zaman zaman patlayan yanar dağlar, bu bölümün çoğunluğunda, yaşama ve konut imkânını ortadan kaldırdığından, bu alanlarda kimse yaşamamaktadır. Değişik bir iklime sahip olan ülkenin kıyı bölgeleri tropik özellikler taşır. Yüksek bölümlerde sürekli bir ilkyaz havası hüküm sürer. Ülkenin doğusu, en çok yağmur alan bir yağış bölgesidir. 16. Yüzyıl başlarında, İspanyol Amirali Pedro de Alvarado yönetimindeki İspanyol istilâsından önce, Mayan medeniyetinin altın çağını yaşamakta olan Guatemala, sömürgeleştirilme döneminde, yakılmış ve ülke sakinlerinden çoğunluğu, İspanyollar tarafından kılıçtan geçirilmiştir. Şimdiki Guatemala halkını meydana getiren 4,5 milyonluk nufusun %60'ı, saf kızılderili dağ köylülerinden meydana gelmektedir. Geri kalan bölüm ise, zenci ve melezleri kapsamaktadır. %60'ı ormanlık olan ülkenin ekonomisi, baş ürünü kahve olan bir tarıma dayanır. Diğer ürünler ise, muz, keten ve çiklet yapımında kullanılan Zapote ağacı yaprağıdır. Ülkedeki küçük maden endüstrisi ve tarım alanındaki bütün yatırımlar Amerikan şirketlerine aittir.

Bağımsızlık

Guatemala, bağımsızlığını 1821 dönemlerinde kazandı. Bağımsızlığını, İspanyollardan kazandığı ilk yıllardan 2. Dünya savaşı sonuna kadar geçen süre içinde, bir diğerini deviren sayısız askeri diktatörlükler içinde yaşadı. 2. Dünya savaşı sonu denenen demokrasi, seçimleri halkçı ve reformcu güçlerin kazanması sonucu, başladığı gibi kaldı. Sağcı ordunun yaptığı darbeyle kurulan askeri yönetim 1952 başına kadar sürdü. 1952 de, ilk defa, solcu bir general, devrimci güçlerle işbirliği yaparak, sağcı askerleri yönetimden uzaklaştıran kansız bir ihtilâl yaptı ama bu da ancak 1954 sonuna kadar sürdü. Birleşik Amerikanın para ve silah yardımıyla, Honduras'tan, Guatemala'ya giren General Carlos Armas, Solcu Arbenz Guzman yönetimini devirdi. 1957 yılında, sağcı general Armas'ın solcular tarafından öldürülmesi, ortalığı biraz karıştırdıysa da, sağcılar yönetimi elde tutmaya devam ettiler. 1958 de tekrar denenmeye kalkışıldı demokrasi. Ancak, seçimler baştan aşağı hileliydi. Seçimler sonucu, ordunun adayı Miguel Fuentes Cumhurbaşkanı seçildi. Amerikancı M. Fuentes, 1963 te istifa edince, başkanlığa, Carlos Mendes geçirildi.

Ayaklanma dönemi

Carlos Mendes'in, aşırı gerici tutumu, varolan huzursuzluğu çoğaltınca, bütün ülke çapında, köylülerle ordu arasında geniş çarpışmalar başladı. Hırsızlık ve yolsuzluğun genişlettiği karışıklıklar, ordunun silah gücüyle bastırıldı ama, bu kez, büyük şehirlerde beliren sabotaj ve siyasal cinayetler gittikçe yaygınlaşıyordu. 1965 yılının ocak ayında, Amerikancı başkan Carlos Mendes, parlamento önünde bilinmeyen bir otomobilden açılan makinalı tüfek ateşiyle delik deşik edilerek öldürüldü. Ordu, yönetime, öldürülen başkanın kardeşi iktisat profesörü Julio Cesar Mendes'i geçirdi. Prof. Mendes, başkanlığı devraldıktan sonra, Devrim Partisi adını verdiği bir parti kurarak, ve yoksullukla savaş adlı özel bir programı ilan ederek, bütün Guatemalayı şaşırttı. Görünüşe göre, başkan Julio Cesar Mendes, bazı devrimlere girişmenin gereğine inanmış iyi niyetli bir politikacıydı. Orduda genç rütbeli subaylardan ve Üniversite gençliğinden lunuyor. Bu arada, 68 yılının ilk ocak ayı birdenbire geniş bir destek edindi. Ancak, toprak reformu, iş güvenliği, eğitim reformu gibi üç önemli girişimi ilan ettiğinin haftası, genel kurmay başkanı Albay Errique Azurdia'nın imzasını taşıyan bir ültimatom aldı. Sağcı albaylar, hükümetin komünizme kaydığını belirterek, darbe niyetlerini açıkça ortaya koydular. Öte yandan, kesin ve hızlı reformlar isteyen bazı genç subay ve aydınlar da, aynı başkana, halk ayaklanması ihtimalinden bahsetmeye başladılar

Gerilla savaşı

Siyasal gerilim gittikçe büyümeye başladı böylece. Ve sağcı bir askeri darbe beklendiği şu sıralar, bütün Guatemala'da, Castro'cu bir gerilla harekatı belirdi. Eski bir yüzbaşı olan Marco Antonio Yom Sosa ve yine eski bir teğmen olan Augusto Turcios Lima adındaki genç subayların organize ettiği ve Castrocu gerilla uzmanlarının da katıldığı devrimciler, askeri garnizonlara baskınlar yapmaya başladılar. Durum şehirlerde de ayni özelliği taşıyordu. Bu arada, Amerikancı toprak ağalarının ve iş çevrelerinin finanse ettiği çeşitli gerici gruplar, ülkenin bütün şehirlerinde, komünizmle mücadele adı altında, geniş bir yıldırma ve saldırganlık kampanyasına girişti. M.A.N.O., N.O.A ve C.A.D.E.D adlı bu gibi organlar, komunizme karşı ama ılımlı bütün ilerici çevrelere de hücum ediyorlardı. Bu kampanya sonucu, gericiler, tanınmış bir çok muhabir, yazar politikacı ve papazı, ani baskınlarla tuzağa düşürüp, öldürdüler. Durum öylesine karışmıştı ki, hükümet, bir çeşit sıkı yönetim uygulamak zorunda kaldı. Yalnız, bu sıkı yönetimi ordu değil polis gücü uygulayacaktı. Bununla birlikte, sıkı yönetim, ne cinayetleri nede sabotajları önleyebildi. İşin ilginç yönü, ülkede geniş etkiye sahip, Katolik kilisesi, ileri güçlerden yana bir durum takındı ve bazı tanınmış dini liderler, gerillacılara katıldılar. Bundan başka, Amerikalı misyonerlerden ibaret bazı din adamlarının içinde bulunduğu bir kilise organizasyonu, gerillacılar için silah ve para yardımı kampanyası açtı. Misyonerlerin «Halk Direnmesi Komitesi» sağcı orduyu fena halde şaşırtmıştı. Din adamlarının yönettiği bu harekatın başında, 26 yaşındaki Amerikalı rahibe, (Texas Üniversitesinin Sosyoloji bölümü mezunu) Marianna Peter'ın bulunması, Guatemala'daki olayların belki en ilginci olarak beliriyordu.

Devrim Partisi

Başkan Mendes'in iyi niyetli reformculuğu, ideolojik kurallarla bağlantısız her türlü iyi niyetli girişimler gibi, kısa bir süre içinde tam anlamıyla yozlaştırıldı. Okul, Yol, Sağlık Kurumları, Köy Konutlaması gibi bütün planları, Guatemala'da, vergi vermeye son derece alerjik olan toprak ağalarını ve iş çevrelerini korkunç ve haince tepkilere götürdü. Başkanı hizaya getirmek amacıyla, kafadarları orduyu bir baskı aracı olarak kullanmakla birlikte, devrimci bilinen kişileri ortadan kaldırmak amacıyla, yığınla gizli-açık dernek kurdurdular. Tabii bütün dernekler Komünizmle Mücadele adını taşıyordu. Başkan Mendes, içinden çıkılmaz bir durum alan bu gerilim altında, bütün reform planlarını «üzerinde çalışmalar ve düzeltmeler» yapmak üzere geriye almak zorunda kaldı. Tam bir kaos belirmişti artık. Cinayetler, gerilla baskınları, adam kaçırmalar ve gittikçe büyüyen sefalet, 150 yıllık tarihinde hiç bir an rahat yüzü görmemiş olan Guatemala'yı, Güney Amerikanın en rahatsız ülkelerinden biri niteliğine sokmuştu. Sağcı ve Solcu grupların birlikte işlediği cinayetlerin toplamı, bir yıl içinde 1500 kişi aşmış bu içinde, Guatemala City'nin tam ortasında ve güpegündüz işlenen bir cinayette, Amerikan Askeri Yardım Misyonu şefi Albay John Webbler ve Yardımcısı Yarbay Ernest Munro kaosun ilk yabancı kurbanları oldular. Büyük yazar Miguel Asturias'ın, Guatemala'sının, bu kaostan kurtulabileceğini gösteren hiçbir belirti görünmüyor şimdilik.

1) Ulusal Türk Sinemasından ne anlıyorsunuz?
2) Ulusal Türk Sinemasının kurulmasından yana mısınız?
3) Sinemamızın bugünkü ekonomik yapısının değişmesini istiyor musunuz?
4) Sansür kurulunun çalışma tarzı Ulusal Türk Sinemasının kurulması için bir engel midir?
5) Bugün Türk Sinemasında beğenisi şartlandırılmış seyirci sansürü var mıdır?
6) Ulusal Türk Sinemasının sinemamızın bugünkü ekonomik yapısı içinde kurulup gelişebileceğine inanıyor musunuz, nedeni?
7) Ulusal Türk Sinemasının filizlenmekte olduğunu kabul ediyor musunuz, nedeni?
8) Ulusal Türk Sinemasının kuruluşunda:
a) Kurucu kuşağın, sinema sanatının hiç kuşkusuz soylu örneklerini vermiş batı sineması kültürünü sindirmesi gerekli midir, nedeni?
b) Batı sinemasının anlatım ilkelerini benimsemek söz konusu olabilir mi, nedeni?
9) Ulusal Türk Sinemasına Türk sanat dallarından neler kaynak olabilir, nedeni?

Ümit Utku

"ULUSAL TÜRK SİNEMASI VE ÇIKIŞ YOLLARI" ÜZERİNE SORUŞTURMA

hazırlayan: Attilâ Gökbörü

ÜMİT UTKU
YÖNETMEN, YAPIMCI

1) Ulusal Sinema'dan bugün yapılmakta olan sinemayı anlıyorum. Dün yapılan sinema da Ulusal'dı, yarın yapılacak olan sinema da Ulusal olacaktır. Türkiye'de Türk sanatçılarının yaptıkları hiçbir filmi Ulusal değildir diye nitelemek söz konusu olamaz.

2) Örf ve adetlerimize uygun filimler yapılması gereklidir. Aktarma konulara karşıyım.

3) Evet. Sinemamızın ekonomik yapısının değişmesini istiyorum. Kapkaççı ekonomik düzen sona ermelidir. Devlet milyonlarının bir kısmını bu piyasaya akıtarak ekonomik bakımdan güçlü bir sinemacılık ortamının kurulmasına önayak olmalıdır. Böylece emek karşılığı verilen bonoların tedavülüne son verilebilir.

4) Engeldir. Sansür hareketi memur zihniyetiyle yürütülmektedir. Bu donmuş zihniyetin, sinema sanatına yön vermesi durumuna son verilmelidir. Sansür kurulu sanatçılardan, bilim adamlarından meydana getirilmelidir.

5) Yapımcının gayesi çoğunluğun tutacağı ve dolayısiyle kasasını dolduracağı filimleri halka vermektir. Bu seyirci beğenisini şartlandırmak değildir. Şartlanan yapımcıdır.

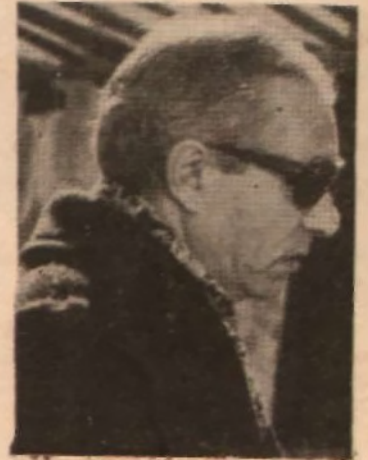
6) Bugünkü durumda Türk Sineması diye bir şey yoktur. Sinemacılık alanı baştan aşağı bozuktur.

7) Evet, Ulusal Türk Sinemasının filizlenmekte olduğunu kabul ediyorum. Seyirci kötü filim yapan bizlerin ürünlerini itiyor. Temiz filim istiyor. Seyircinin bu isteği 500-600 bin liraya mal olan renkli film yapımı olayını doğurmuştur.

8 a) Gereklidir. Çünkü seyirci batıya kayan filimleri istiyor. Bu sebeple sinemada batı anlayış ve zevkine paralelleşme gereklidir.

b) Batı sinemasının anlatım ilkeleri kabul edilebilir. Fakat bizim örfümüze uydurmak suretiyle.

9) Seyirci ile görsel olarak ilişkisi olan sanat dalları sinemaya kaynak olabilir.

Lütfü Ö. Akad

LÜTFÜ Ö. AKAD
YÖNETMEN

1. 2. Ulusal Türk sineması halkcı bir sinema olmalıdır. Bundan halk gerçeklerinin özelliğine dayanarak, halkın diliyle halk yararına yapılan sinemayı anlıyorum. Halkcı olduğunu iddia eden sanat ve akımların, halkın gerçeklerine dayanmadıkça ve halkın diliyle söylenmedikce halka varamayışının daha kötüsü olumsuz bir tepkiyle karşılandığının acı tecrübesi bugün apaçık ortadadır. Bu tecrübe yüz yılı aşkın bir süredir aydınlarca oynanmaktadır. Bu günün şiiri halka divan edebiyatından daha uzaktır. Beyoğlu galerilerinde sergilenen resim, resim yapanlar arasında bir aile meselesi olmaktan öteye gidememiştir. Edebiyatın, tiyatro ve operanın durumları farklı değildir. Bu günün sanatcısının alıcısı aydın, yada yarı aydın küçük bir zümredir.

Halkla doğrudan doğruya alışverişi olan bir sanatın yapıcıları olarak, halkın; yabancısı olduğu, kendi meselelerinden, gerçeklerinden ve geleneklerinden uzak sorunlara karşı haklı bir tepkisi olduğunu elle tutulur bir gerçek olarak gördük. Elit denen zümre bu sebeplerle Türk sinemacısını ve seyircisini oldum olası küçümsemiş ve kültürsüzlükle yargılamıştır. Tutulacak en olumlu yol, bütün meselelere sırça köşkünün batıya açık penceresinden bakanları bu yargılarında desteklemektir. Şu anda; hiç olmazsa sinemayı kurtarmak için; çevrelerince aydın sanılanları bu sanattan uzat tutmakta fayda vardır. Türk sinemacıları, Ulusal sinemanın çıkar yolunun bilincindedirler.

3. Araştırıp soruşturmadan, yerine ne getirileceği kesin olarak bilinmeden yada söylenmeden, bu düzen çökmelidir, yada daha kesin olarak çökecektir demenin bir faydasını göremiyorum. Böylesine bir lafazanlığa da kızıyorum.

4. Bu sansürün tutumuna bağlı. Halkın yararına olmayan bir filmi yasaklayan bir sansüre neden hayır densin?.

5. Böyle bir sansür var. Ancak bu katı ve yenilmez bir engel görünmüyor. Her şeyden önce halkın sağ duyusuna güvenim var. Türk sineması amacına eriştiği gün bu sansür kendiliğinden kalkar.

6. 7. Ulusal Türk sineması kurulmuş ve gerçekleşmiştir.

8. a- Neden ille batı... Bir sinemacı bütün ulusların sinemaları ile ilgilenmeli. Kültür sindirmesi gereğini de anlayamadım.

b- Gene batı!... Elbetteki hayır...

9. Bütün bir Türk kültürü... Nedeni olmaz.

Evrensel Barış Şenliği'nın

Anti-emperyalist ve halka dönük eylemlerinden dolayı devrimci gençlik örgütlerine yapılan baskılar her geçen gün artmaktadır. Gümüşsuyu Öğrenci Yurdu'nun hunharca basıldığı, bir çok öğrencinin nezarethane ve hapishanelere kapatılarak sindirilmeğe çalışıldığı, irticaın kışkırtıldığı şu günlerde, TMGT, İTÜÖB, İTÜTOTB, İYTOTB tarafından 9-19 Ağustos tarihleri arasında düzenlenen 13. Evrensel Barış Senliği'nin yapılması yasaklanmıştır.

Önce İçişleri Bakanlığı, doğu ülkelerinden gelecek sanat topluluklarına vize verilmeyeceğini bildirerek dolaylı bir engelleme yolu denemiştir.

İçişleri Bakanlığı'nın kararı bütün dünya kültür çevrelerinde büyük bir skandal yaratmıştır. Zira, Türkiye'ye girmesine izin verilmeyen kişiler arasında bütün dünyaca tanınmış isimler de bulunmaktadır. Sükan tarafından Türkiye'nin sınır kapıları yüzlerine kapatılan çağrılı konuşmacılar şunlardır :

Amerikalı zenci lideri **Stokely Carmichael**, Nobel Ödülü kazanmış Guatemala'lı yazar **Miguel Angel Asturias**, ünlü Fransız düşünürleri **Jean Paul Sartre** ve **Simone de Beauvoir**, tanınmış Rus yazarları **Konstantin Simonof**, **Evgeni Vinokurof**, **Yevgeni Yevtuçenko**, Mısır'lı yazarlar **Yusuf El Sabai**, **Enver Abdülmalek**, Cezayir'li yazar **Prof. L. Ahbab**, Bulgar eleştirmeni **Yorgi Dimitrof**, Tunus'lu yazar **Slah Amiri**, Lüb-

İŞÇİNİN KİTAP OKUMASI SORUNU

İbrahim TÜRK

İşçilerimizin kitap okumadıkları yada az okudukları yargısı yaygındır. Bu yargı doğru ise, onlara sınıf bilinci kazandırmakta zorluk çekmek, çok çalışıp az verim elde etmek kaçınılmaz oluyor.

İşçilerimizin, sorunlarına çözüm getiren kitap bilgisine az sahip olduklarını sanarak onlarını neden ciddi yazıları, kitapları okumaktan sıkıldıklarının nedenlerini incelemek istiyorum.

Kitap ve ciddi yazı okuma ilkin, bir eğitim ve öğretim işidir. Belli bilgi kavramlarını kazanmadan, temel ve ön bilgileri eğitim kurumları yoluyla almadan sorunlarımızı çözmede bize öncü olan bilgilere ait yazıları okumaktan sıkılırız.

Ayrıca sorunlarımızın varlığına ve bunların çözülmesi gerektiği bilincine de ulaşmadan, kısaca öğrenme gereği duymadan okuma olanaksızdır. Ne var ki; bu düşünceler işçi için her zaman doğru değildir. Olsa olsa, okuma olanağı bulamamış, başkalarını çalıştırarak gelir sağlayan kimseler için doğrudur.

İşçi okulda kendi sorunlarını çözecek ön ve temel bilgileri alsa bile işçilik hayatı başlar başlamaz, okumadan yavaş yavaş soğur. İşte biz bunun nedenini aramak istiyoruz. Neden okulda bıkmadan usanmadan okuyan öğrenci işçi olduğu zaman kitaplardan tiksinmeye, kaçmaya, ciddi olan her eğitim ve öğretim eylemine sırt çevirmeye başlıyor.

İşçinin sanayi içindeki durumunda bir köklü değişiklik olmadan kitaplara karşı durmasının olanağı yoktur. İş hayatının başlaması ile birlikte işçinin kaslarında bir yorulma görülür. Bu yorulma yıllar ilerledikçe katlana, katlana artar.

İşçi çalışırken korkunç bir gerginlik içinde bulunduğundan, işi bırakır bırakmaz bir çözülmeye, hızla dinlenmeye gerek duymaktadır. Her gün tekrarlanan bu çözülme işçiyi, dinlenme saatlerini ciddi olmayan gazeteler, dergiler, resimler ile vakit geçirmeye zorlamaktadır. Yurdumuzdaki aşağılık yayınların çoğalması ile sanayileşme arasında bir ilişki kurabiliriz. İşçi sayısı çoğaldıkça adi yayınlar da çoğaltılmaktadır. Kapitalizm iş alanında sakatladığı bu insanlara kendilerini unutturmak için, gayri ciddi ve işçi ahlâkı ile bağdaşmayacak yayınları ellerine tutuşturarak, onları bir kat daha uykuya sevk ediyor.

İşçinin yalnız kendisi sakatlanmıyor, evinde karısı ve çocukları da bu seviyesiz yayınların etkisi altında kalarak gerçeklerin ve sınıfsal bilinçlenmenin dışına itiliyor. İşçilerin ve işçi çocuklarının cinsi ve polisiye dergi ve kitaplarla ilgilenmelerini bazı burjuva bilim adamları taklitle açıklamaya çalışıyorlar. Bir olayın iki nedeni vardır. Birisi iç neden, öteki de dış nedendir. İç nedenler gerçekleşmeden dış nedenler etkisini gösteremez. İşçiyi seviyesiz yayınlar okumaya iten bir iç neden -ki bu kapitalizmdir- olmadan sadece görgünün etkisinde kalınacağını sanmak yanlıştır. Su, hava, toprak, ısı yeterince olsa da cücüğü sakatlanmış olan tohum çimlenemez.

Neden kitap okumadıklarını sorduğumuz işçiler, önce kitap alacak paralarının olmadığını, sonra da yorgunluktan kafalarının almadığını söylemektedirler. Bu soruyu yüzlerce işçi böyle cevaplandırdı. Öyleyse kapitalist sanayi ile ciddi kitapları okuma çabası bir çelişme ve çatışma içindedir. İşçi okuma ve bilim öğrenmeye çalıştıkça, kapitalist sanayinin doğurduğu yorgunluk onu bu isteğinden vazgeçirmektedir. Zaman geçtikçe ciddi kitaplar okumaktan kaçmaya işçinin kafası şartlanmakta ve bu bir alışkanlık haline gelmektedir.

Artık böylece sakatlanmış olan işçileri sendikaların, partilerin düzenledikleri toplantılara, konferanslara getirebilmek büyük bir sorun haline gelmiştir. İşçinin zihnen sakatlanmış olması ile asla ilgilenmeyen sendikacılar nedenini bilemeden bu ilgisizliğe sevinirken, sınıfsal bir koşuya çıkmasını isteyenler de üzülmektedirler.

Kapitalist sanayi döneminde ciddi, kendi sorunlarına çözüm getirecek kitapların okunması artık bir kahramanlık istemektedir işçiden. Bu kahramanlığı gösteremeyen işçiler tükenip gitmektedirler.

Sınıf bilincine ulaşmamış olan işçiler arasında bu kahramanlığı göstereceklerin sayıları yok denecek kadar azdır. Öyleyse sınıf bilincinin kazandırılması, işçilerin okumaları için çok gereklidir. Bazı sendikalar işçilerine sınıf bilinci veren kitapları tavsiye ettikleri zaman işçiler; «bizi zehirlemeye çalışıyorlar» diye direnme göstermektedir. Bu bir zehirlenmeye karşı direnme değil, ciddi eserlere karşı olan direnmedir. Aslında işçilerin büyük bir kısmı aşağılık yayınlar tarafından zehirlenmiş durumdadırlar.

İşçi, kapitalizmin bu zihni sakatlaması ilerledikçe, varlıklar ile kendisi arasındaki mal-mülk uçurumu büyüdükçe, ezilip gitmekte ve kişiliği silinmektedir.

İşçilerimizin kendi sorunları ve yurt sorunları ile ilgili ciddi kitapları okumasını tehdit eden kapitalizm ile demokratik bir savaş yapabilmek için ilkin ve ivedilikle işçilerimize bir sınıf bilinci kazandırmak zoru ile karşı karşıya bulunuyoruz. Bu çalışmanın yanı sıra işçinin genel bilgi durumunu denetleyerek, içinde bulunduğu ağır koşulları kollayarak onu eğitmeye çalışmalıdır. İşçiye öğretilmeye çalışılanlar herhalde nisbeten de olsa dinlenmiş bulunduğu zamanlarda öğretilmelidir. İşyeri dışındaki seminerlerde, deniz kamplarında yapılacak öğretim ve eğitim çalışmaları daha verimli olur.

İşçilerin genel bilgi seviyelerini gözeterek yazılacak bilim kitaplarının çoğaltılması da okumayı kolaylaştıracaktır. Filimlerin, müziğin, gezi ve inceleme yapmanın düşündürücü ve geliştirici gücünden de yararlanmak gerekir. Tüm sorun, ezilmiş olan kişiliği, bozulmuş olan sinirleri yenilemektir. Müzikli, oyunlu, kısa konuşmalı işçi geceleri düzenlemek sınıf bilincinin gelişmesine yardım eder. Bunların hepsi sosyalist bir düzene yönelen çabalar olmadıkça, kapitalizmin işçiyi zihnen sakatlamasının ve işçinin seviyesiz okumasının önünü almak olanağı yoktur.

yasaklanması skandaldır !

...nan'lı yazar **Adonis**, Küba'lı yazarlar **Jose Triana** ve **Pablo Armando Fernandez**, Şili'li şair **Pablo Neruda**, İtalyan yazarı **Rafael Alberti** ve Amerikalı düşünür **Herbert Marcuse**...

Ayrıca çeşitli ülkelerden tiyatro konusunda konuşmalar yapmak üzere Türkiye'ye çağırılan bir çok tanınmış oyun yazarı, eleştirmen ve yönetmenin de yurda girmesi İçişleri Bakanlığı'nca yasaklanmıştır.

Evrensel Barış Şenliği Yönetim Kurulu, bunun üzerine sadece folklor gösterileriyle şenliği yürütme kararı almış, ancak İçişleri Bakanlığı bu defa da, Türk toplulukları dahil, hiçbir topluluğa Türkiye sınırları içinde gösteri yaptırılmayacağını bildirmiştir. Oysa, Robert Kolej ve Bursa'da daha önce yabancı toplulukların gösteriler yaptıkları bilinmektedir. Nitekim Fuar'da da bu ay içinde gösteriler yapılacaktır. İktidarın dümensuyuna giren TMTF de 20 - 30 Ağustos tarihleri arasında bir festival düzenlemiştir.

Devrimci öğrenci örgütleri, iktidarın bu kültür düşmanı tutumu karşısında bir bildiri yayınlayarak **«Halkın gözünden saklanmaya, değişik biçimlerde gösterilmeye çalışılan çirkin oyunların içyüzünü anlatmayı borç biliyoruz. Faşizmin kara elleri daha hangi suçları işleyecektir? Endişe içindeyiz. Halkımızı uyarırız»** edmişlerdir.

DAMADIN CHP'de KAZANI TEKRAR KAYNATAN İTHAMNAMESİ

«Süleyman Demirel'e söyleyecek, benim hiç bir sözüm yok. Kuyruklu yıldızlar beni zerrece ilgilendirmez. Bunlar gökyüzünü bir an parlatırlar. Sonra, kaybolup giderler. Geçmişleri yoktur, gelecekleri yoktur. Şartlar onları belirtmiştir. Şartlar onları silip götürür. Her ülkenin siyasi tarihi bu çeşit «kuyruklu yıldız»larla dolup taşar. Ama her ülkenin tarihi, sadece gerçek yıldızlardan bahseder ve meselâ bir Poujade, Fransa için ancak, çok derinlemesine tetkik yapanların rastlayabilecekleri bir isimdir.

Bülent Ecevit de, Türkiye'de şartların yarattığı, şartların asansöre koyup yükselttiği bir adamdır. Ne var ki, Süleyman Demirel'in aksine, Bülent Ecevit elle tutulur ve yeni Anayasa düzenine uyan bir politikanın temsilcisi durumundadır. «Ortanın Solu» adını taşıyan bir tutumun bugün ülkede sembolü odur. «Ortanın Solu» çok kimsenin sandığından veya sanmak istediğinden daha önemli bir siyasi davranıştır. Türkiye'nin istikbalinin, İnönü tarafından, dikkatli davrandığı nutuklarında anlatılan «Ortanın Solu»nda olduğunu anlamamak için ziyadesile taraflı veya saf, yahut peşin hükümlü olmak lâzımdır.

Aşırı Sağın ve Aşırı Solun, hareketlerine başladıklarından bu yana CHP adına dünya kadar tebliğ yayınlandı, Bülent Ecevit, dünya kadar, bazen Genel Başkanıyla çelişen demeçler verdi. Bunlarda, ülkenin aklı başında insanları iki takbih beklediler: «NATO'ya Hayır!» diye Amerikalılara saldıranları, «NATO'ya Evet!» demiş siyasi partinin Genel Sekreterinin reddetmesini. Bir de, bunların protestosu kisvesi altında, Şeriatçıların Konya'daki hareketlerini tel'in etmesini.

Ecevit Takımı bunların ikincisini yaptı. Birincisine yanaşmadı. Yahut da bunu, zevahiri kurtarmak maksadıyla, yapar gibi göründü.

Ama, Türk kamuoyu aptal mıdır ki? Türk kamuoyu gerçek ile «numara»yı, sanki birbirinden ayıramaz mı?

Bu olumsuz davranış, Bülent Ecevit'in bir aşırı solcu olması yüzünden midir? Yoksa sebep Genel Başkanın kâfi derecede ağırlığını artık, nedense, hissettirmemesi midir? Belki ikinci izah tarzının bir doğru tarafı vardır. Ama birincisi tamamile gerçek dışıdır. Bülent Ecevit ve onun son derece kifayetsiz, hiç bir şekilde CHP'ye yaraşmayan ekibi bir takım yanlış hesapların içindedir. Onları sarmış kriptolar, Bayramoğlu'nda veya başka yerlerde onların ağzından girip burnundan çıkmakta, dünyayı sadece kendilerinden ibaretmiş gibi göstermektedirler. Bu yüzden de, komünizmden uzak CHP Genel Sekreteri kriptoların tesirli zincirini kırıp açık dünyaya çıka-

Bir partinin lideri, bir partinin Genel Sekreteri oy konusuyla hiç ilgilenmesin, bu olmaz. Ama elbette, bunun ölçüsü vardır ve Süleyman Demirel'in oynadığı oyunun tehlikesi buradadır. AP bakımından, aşırı sağa müsamaha yönünden ölçü kaçırılmaktadır. Aynı ölçüyü Bülent Ecevit takımı da, aşırı sola karşı tutumunda kaçırmaktadır.

1968 Türkiyesinde, bir potansiyel kuvvet olduğunu hiç kimsenin tartışamayacağı aydın sınıf, ülkeye düzen veren Anayasanın ışığında, reformcu olması itibariyle sol temayülde bir sınıftır. Türkiye ise öyle bir ülkedir ki, bu sınıfın tesiri hayatidir.

Ama, bu sınıf kimlerden teşekkül eder ve zümrelerindeki sol temayül nedir, aşırı sol temayül nedir? Bülent Ecevit ve takımının, kendi dar çevrelerinde kendilerini yanıltan bu nisbetlerdir.

Amerika'yı alınız, Fransa'yı, yahut Almanya'yı, yada İtalya'yı alınız. Bir Batı Avrupa ülkesini alınız. Meselâ yazarlar arasında aşırı sola tutkun - ve müreffeh burjuva hayatı yaşayan - kimselerin nisbeti, belki de yüzde 70'dir. Film senaristleri içinde bu nisbet yüzde 80'dir. Şairler için nisbet, diyelim ki, yüzde 75'dir. Karikatüristlerin yüzde 90'ı bile romantik komünist olabilirler. Müzisyenler arasındaki nisbetin yüzde 60'ı bulması da şaşırtıcı değil.

Buna mukabil, doktorlar arasındaki aşırı sol tutkunları, diyelim ki, yüzde 5'dir. Mühendis ve mimarlarda da nisbet aynıdır. Avukatlar öyledir. Subaylar, öğretmenler benzer nisbetlerde «Aşırı Sol» ve «Ortanın Solu» diye ayrılmaktadırlar.

Bunların hepsi, aydın sınıfın unsurlarıdır ve üstelik, aydın sınıf denilince miktar itibariyle ötekilerin fersah fersah üstündedirler. Ötekilerin sesi, berikilerin pasifliği yüzünden daha da az bile çıksa, nihai kararlarda bunlar asıl önemli kuvvetlerdir. Hele, teknolojinin toplumlara gittikçe fazla ölçüde hâkim olmaya başladığı bir dünyada...

Bülent Ecevit ve takımı, büyük aydın kitlesinin yüzde 90 nisbetini, kendi etraflarını sarmış kriptoların tesiriyle, yüzde 10 nisbeti için rencide etmekte ve yararsız bir siyasi yatırım yapmaktadır. Türkiye'de aydın, nasıl tek taraflı Süleyman Demirel'e kızmaktaysa, tek taraflı Bülent Ecevit'i de anlamamakta, ona hak vermemektedir ve şimdi, âdeta tam bir hizip gayreti içinde Kurultayı hazırlamakta olan Ecevit takımı şahsi hesaplarını millî menfaatlerin, CHP hesaplarının üstüne almaktadır.

Tarihi CHP bu oyunların farkında değil midir, bu oyunlara gelecek midir? Yoksa, bir zamanlar İsmet İnönü'nün kullandığı tâbirle, «Sabahleyin erken kalkan»ın, partiyi ele geçirmesi ve sonra da, hem partinin, hem de demokrasinin altından girip üstünden çıkması karşısında hareketsiz kalmaktan vazgeçecek ve milletin nabzının nasıl attığına, 1957'den sonra olduğu gibi doğru teşhisi nihayet koyacak mıdır?

Ne yandan gelirse gelsin anarşinin karşısında olup huzur isteyen geniş kitleler, bu işi başaramayacağından artık emin bulundukları iktidarın karşısındaki CHP muhalefetinde de «iş olmadığı» kanısına varırlarsa çıkış yolunu başka alternatiflerde ararlar ki bu, Türkiye'de bir karanlık devrenin yeniden ve eskisine nazaran çok daha elverişsiz şartlar altında açılışı demek olur.»

METİN TOKER
(Milliyet - 7.8.1968)

Orta'nın Ortası !

Bir yanımız kızıllar solu, bir yanımız yobazlar sağı, insanın:

— Yangın var!

diye haykırır gibi:

— Bunun ortası yok mu, o nerede?

diye bar-bar bağıracağı geliyor.

Aydınlar içinde çoğunlukta olan orta bir kenarda seyirci. İş dünyasında ise çıkarına bakıyor. Fikir dünyasında ise egoist ve ürkek. Meydanı sağa ve sola bırakmıştır. Orta, ortaya çıkmalıdır.

F. RIFKI ATAY
(Dünya — 5.8.1968)

İDEOLOJİ NEYİNE GEREK SENİN ?

Biliyoruz, bazı solcu dostlarımız diyecekler ki, bak nelerle meşgul. Hayatla meşgulüz. Her gün politika, her gün dert, okurlarımızı yoruyor. Biraz kendimizi ve onları oyalamak istiyoruz. Hayatı küçük, ucuz, sade şeylerle yaşanır hale getirmenin mümkün olduğunu denemek ve anlatmak istiyoruz. Çoktan beri, ideolojilerin kızgın kafaları bize bu basit zevkleri unutturdu. Şiiri ve bir akşam üstü iki arkadaş oturup tatlı tatlı havadan sudan konuşmayı. Yürümeyi, etrafa bakmayı, bir kitapçı dükkânına girip oyalanmayı, uçuk maviler içinde bir güzel hanımı düşünmeyi...

FİKRET ERİNCİ
(Ulus — 7.8.1968)

Fazilet ve erkeklik yarışı !

— Bre domuzlar. Siz ki halk dostu olduğunuzu yazıyorsunuz. O halde kıpkızıl gazetelerinizde halkı zehirleyen gıda maddelerinin zararlarını niçin yazmıyorsunuz? Niçin (......) yağının, (......) gazozunun ölüme kadar giden zehirlenmelere yol açtığını duyurmuyorsunuz? Duyuramaz, yazamazsınız. Çünkü o müesseselerden tam sayfa *ilanlar* alıyorsunuz.

Siz kim, yeşil sarıklıları ağzınıza almak kim!. O beğenmediğiniz yeşil sarıklılar, İslâmiyet banka faizini haram kıldığı için gazetelerine banka ilanı almıyor ve bu yüzden ayda 25-30 bin liralık bir geliri reddediyorlar. Yapabilir misiniz bu erkekliği? Yapamazsınız.

Türkiye'nin en büyük kapitalisti Bernard Nahum'un ortağı Vehbi Koç aleyhinde bir satır yazabilir misiniz?

MEHMET ŞEVKET EYGİ
(Bugün - 6.8.1968)

haftanın karikatürü

KEMÂL'DEN KASİDE

Görüp Fiat traktörünü ilerlemiş her taraftan
Çekildim izzet-ü ikbal ile Bab-ı Egemak'tan.

Usanmaz kendini insan bilenler Holding'e hizmetten
Koç'a âşık olanlar el çekmez ianetten.

Montajla başladıysa Anadol, şanına noksan gelir sanma
Yüzde kırk yabancı ile sâkıt olmaz kadr-ü kıymetten,

Mobilet'in kim hamîr-i mâyesi Ziya ile Atillâ'dır
Ne gam, râhı vatanda seyreden Beldesan'dır,

Holding'de kendini kim ayrı görürse Alisbah'tan
"Utanmaz kendi nefsinden de âr eyler melâmetten",

Rahmi, her feyzini her lûtfunu bir vakt için sakler
Fütûr etme sakın İsak, kabaran mesariften,

Ziyâ, dûr ise evc-i rif'atinden ıztırâridir
Dayansın Türk Döküm, bakalım, Aygaz'dan, Arçelik'ten,

Anılsın meslekte çektiği cevr-ü meşakkatlar
Vaz geçmez Bernar Nahum her türlü tekerlekli vesaitten,

Binbir'de cevher-i elmasa benzer cevher-i Anadol
Ezilmez şiddet-i tazyikten, te'sir-i sikletten,

Türk Fiat otosunun hiç gecikir mi kuruluşu
Çünkü Koç Holding geri kalmaz yatırımdan,

Ne mümkün durdurmak terakkiyi İzocam'da, Elektrikte
Çalış yabancı malı kaldır muktedirsen kotalardan,

Sendedir şimdi bütün ümitler ey Fazlı Ayverdi
Bozkurt'u sensin âbat eyleyecek her türlü rekabetten.

Senindir devr-i Holding Vehbi, hükmünü infaz et
Hüda ikbalini hıfz eylesin her türlü âfetten,

Doldurması Tûfan'a kaldı nazende boş sütunlar
Dayan ey vâreli Şir-i jiyan vokuştan, Bab-ı Âli'den...

CAN KIRAÇ

YAZILI!
(Koç Holding'in gazetesinden)

A N T ● Haftalık Dergi ● Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN ● Sorumlu Müdür: ALPAY KABACALI ● Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN ● İdare yeri: CAĞALOĞLU, Başmusahip Sokak, Emek Han, 16/31 - İSTANBUL ● Telefon: 27 81 09 ● Posta Kutusu 984 — SİRKECİ - İSTANBUL ● Ankara temsilciliği: Tel. 13 40 20 ●

Dizgi: SON SAAT, Baskı: VATAN MATBAASI ● Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM — Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 ● İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL, Tel: 27 89 49 ● Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç Aylık 15 Lira, ● İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir.. ● Tek sütun üzerine 5 santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir . . .